

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Inflacija, tržište rada i monetarna politika

Boris Vujčić, guverner HNB-a

9. prosinca 2025.

Primarni cilj Eurosustava je stabilnost cijena: inflacija od 2%

- Cilj Eurosustava je održavanje stabilnosti cijena što u europodručju podrazumijeva ciljanje inflacije na razini od 2%
- ESB je sredinom ove godine završio redoviti proces revizije strategije monetarne politike pri čemu je potvrđeno simetrično ciljanje inflacije od 2% tijekom srednjeg roka pri čemu se odstupanja inflacije naniže i naviše smatraju jednako nepoželjnim
- Srednjoročna orijentacija monetarne politike dopušta neizbježna kratkoročna odstupanja inflacije od ciljane razine te uzima u obzir vremenski odmak i neizvjesnost kada je riječ o prijenosu monetarne politike na gospodarstvo i inflaciju
- Srednjoročna orijentacija omogućuje fleksibilan pristup kojim se uzima u obzir da odgovarajući odgovor monetarne politike na odstupanje inflacije od ciljane razine ovisi o okolnostima te podrijetlu, veličini i trajanju odstupanja

Zašto je stabilnost cijena važna?

- Niska i stabilna inflacija pomaže kućanstvima i poduzećima u donošenju optimalnih odluka o štednji, potrošnji i investicijama što potiče gospodarski rast i zapošljavanje
- Prekomjerna i kolebljiva inflacija otežava planiranje kućanstvima i poduzećima, smanjuje kupovnu moć i može dovesti do lančanog povećanja cijena kroz primjerice spiralu nadnica i cijena
- Smanjivanje razine cijena (deflacija) također je opasna za gospodarstvo jer potrošači mogu odgađati kupovinu očekujući još niže cijene, što dovodi do smanjenja prihoda poduzeća, otpuštanja radnika i može rezultirati deflacijskom spiralom s dalekosežnim negativnim učincima
- Monetarna politika ESB-a je zajednička, odnosno zasniva se na pokazateljima za cijelo europodručje
- Prilagođavanje zajedničke monetarne politiku Hrvatskoj ili bilo kojoj drugoj zemlji sa stopom inflacije višom od prosjeka europodručja bi bilo kontraproduktivno jer ni za Hrvatsku ne bi bilo dobro da inflacija u europodručju podbaci u odnosu na ciljanu razinu (rizik "odsidravanja" dugoročnih inflacijskih očekivanja)

Zašto je ciljana razina inflacije 2%?

- Cilj od 2% je jasan i razumljiv, olakšava predviđanje promjene opće razine cijena tijekom vremena, pridonosi točnosti očekivanja, a ona općoj stabilnosti cijena
- Niska i stabilna inflacija smanjuje vjerojatnost deflacijskih očekivanja nasuprot primjerice ciljanja nulte inflacije što bi vjerojatno rezultiralo učestalim izmjenama razdoblja rasta i pada cijena
- Ciljanjem stope inflacije od 2% uzimaju se u obzir moguće razlike u stopama inflacije među državama europodručja: zahvaljujući pozitivnoj ciljanoj stopi pojedine države ili regije ne moraju imati prekomjerno niske ili čak negativne stope inflacije kao protutežu visokim stopama inflacije koje imaju neke druge države
- Ne dovodeći u pitanje cilj stabilnosti cijena, Eurosustav podržava opće ekonomske politike u Europskoj uniji kako bi pridonio ostvarivanju njezinih ciljeva utvrđenih člankom 3. Ugovora o Europskoj uniji (uravnotežen gospodarski rast, visoko konkurentno socijalno tržišno gospodarstvo koje teži punoj zaposlenosti i društvenom napretku te visoka razina zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša)

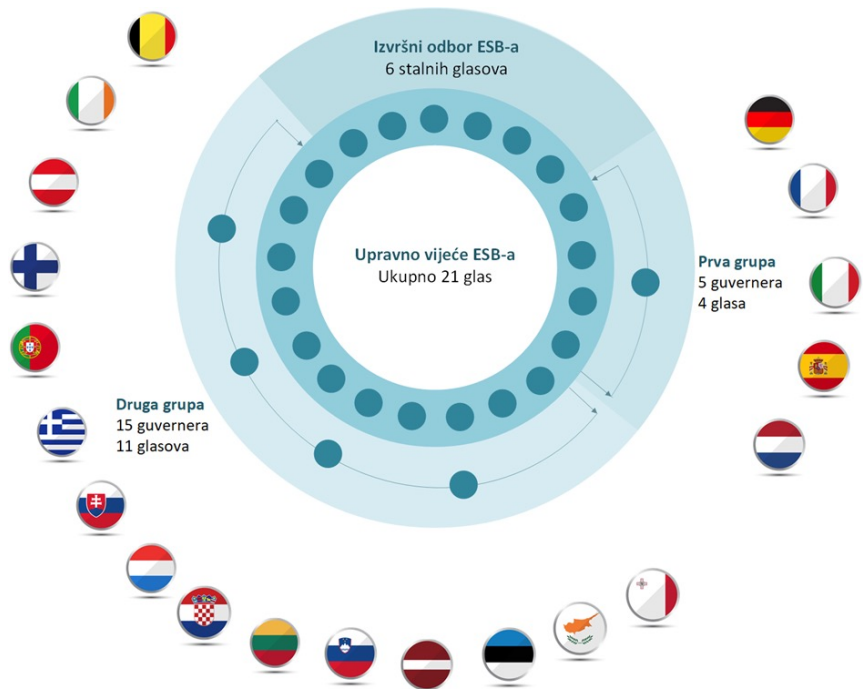
Danom uvođenja eura Hrvatska narodna banka postala je dio Eurosustava

- primarni cilj Eurosustava – **stabilnost cijena**

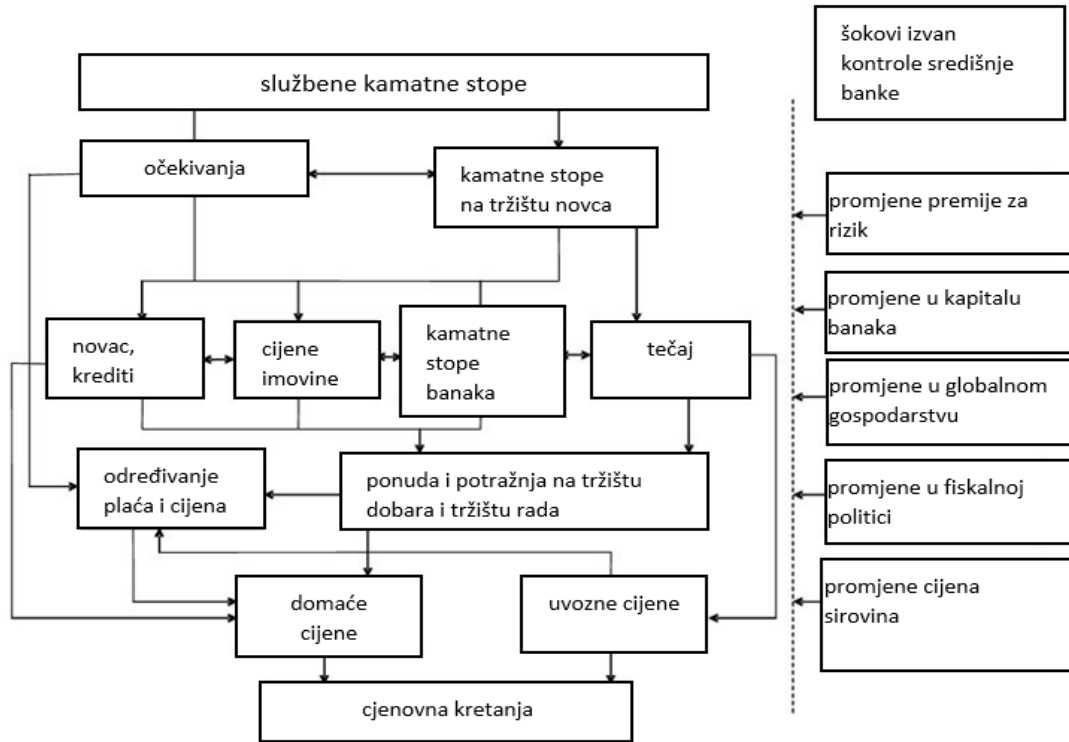
- bez ugrožavanja primarnog cilja, Eurosustav podupire i opće gospodarske politike EU-a – **rast, zaposlenost i financijsku stabilnost**
- guverner HNB-a je član Upravnog vijeća ESB-a
- HNB ravnopravno sudjeluje u kreiranju zajedničke monetarne politike – ima priliku utjecati na uvjete financiranja u europodručju
- HNB provodi zajedničku monetarnu politiku – hrvatske banke, kada je riječ o monetarnim operacijama, i nadalje posluju izravno s HNB-om
- HNB će u punoj mjeri obavljati funkciju zajmodavca u krajnjoj nuždi te će, u slučaju potrebe, moći samostalno plasirati likvidnost bankama u euro
- stručnjaci HNB-a potpuno ravnopravno sudjeluju na sastancima otprilike 160 odbora, pododbora, radnih skupina i drugih radnih tijela u okviru Eurosustava i Jedinstvenog nadzornog mehanizma

O monetarnoj politici odlučuje Upravno vijeće ESB-a

- Male države članice su natproporcionalno zastupljene u Upravnom vijeću ESB-a
  - jedan član, jedan glas
  - primjenjuje se sustav rotacije glasačkih prava guvernera nacionalnih središnjih banaka – članova Upravnog vijeća
- Odluke se uglavnom donose konsenzusom, uzimajući u obzir cjelinu europodručja
- Ranije smo „uvozili” monetarnu politiku ESB-a, sada i mi utječemo na uvjete financiranja

- povećanje ključnih kamatnih stopa – viši troškovi zaduživanja – smanjenje investicija i potrošnje; smanjenje broja raspoloživih radnih mjesta, usporavanje rasta plaća – smanjenje inflacijskih očekivanja i same inflacije

Ostale odgovornosti HNB-a nakon uvođenja eura

- **HNB nastavlja i dalje samostalno obavljati niz aktivnosti**, u skladu sa zajedničkim procedurama tamo gdje one postoje:
  - makrobonitetna politika
  - upravljanje financijskom imovinom (uključujući međunarodne pričuve)
  - neometano funkcioniranje platnog sustava
  - izdavanje novčanica i kovanica eura
  - proizvodnja službene statistike
  - nadzor provedbe propisa za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
  - praćenje zaštite potrošača
- **U okviru bankovne unije HNB nastavlja s aktivnostima supervizije i sanacije**
  - HNB provodi superviziju kreditnih institucija kao dio **jedinstvenog nadzornog mehanizma (SSM)**
  - HNB je sanacijsko tijelo za kreditne institucije u Hrvatskoj zajedno s **Jedinstvenim sanacijskim odborom** (u okviru SRM-a)

Veza inflacije, plaća i monetarne politike

- Postoji važna međuovisnost između monetarne politike i određivanja plaća
  - kretanje plaća faktor je koji utječe na inflaciju i stoga je važan za monetarnu politiku
  - istovremeno, monetarna politika igra važnu ulogu u određivanju plaća jer usidrava očekivanja inflacije i time olakšava pregovore o plaćama
- Može se reći da inflacija istovremeno određuje, ali je i određena kretanjem plaća
  - radnici svoje zahtjeve za kretanjem plaća temelje na trenutnoj i prošloj inflaciji te na inflacijskim očekivanjima
  - plaće predstavljaju ulazni trošak za tvrtke. Međudnos realnih plaća i produktivnosti utječe na odluke tvrtki o određivanju cijena i time na inflacijske pritiske

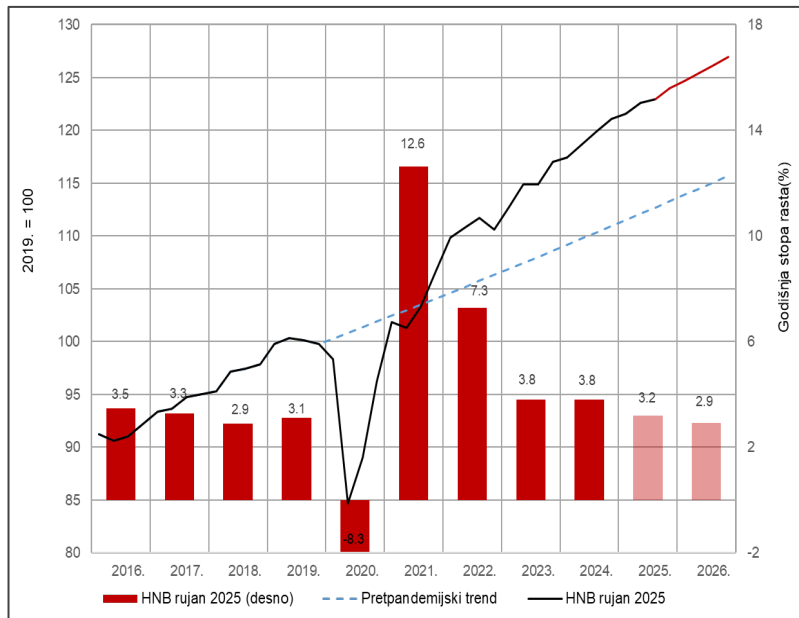
Međuovisnost inflacije, plaća i monetarne politike

- niska nezaposlenost i visoka potražnja za radom povezani su sa višim stopama rasta plaća i vice versa
- u dugom roku, uz stabilnu nezaposlenost na dugoročnoj razini, realna plaća rasti će po stopi rasta produktivnosti mjerenoj kao dodana vrijednost po zaposlenom
- dugoročno, produktivnost je potaknuta inovacijama i ulaganjem u bolju opremu
- u kratkom i srednjem roku produktivnost ovisi o brzini prilagodbe proizvodnje i korištenja inputa pa tako kada potražnja pada, a poduzeća ne prilagode svoju radnu snagu, produktivnost se smanjuje jer isti broj radnika sada proizvodi manje
- različiti događaji (šokovi) mogu rezultirati drugačijim razvojem inflacije i produktivnosti od onoga što su socijalni partneri očekivali, stoga će i realne plaće i zaposlenost biti drugačije od očekivanih (i dogovorenih)
- poduzeća mogu privremeno apsorbirati te veće troškove smanjujući dobit umjesto da ih prenesu na potrošače, čime se privremeno može ublažiti utjecaj rastućih troškova proizvodnje na inflaciju.

Makroekonomska kretanja

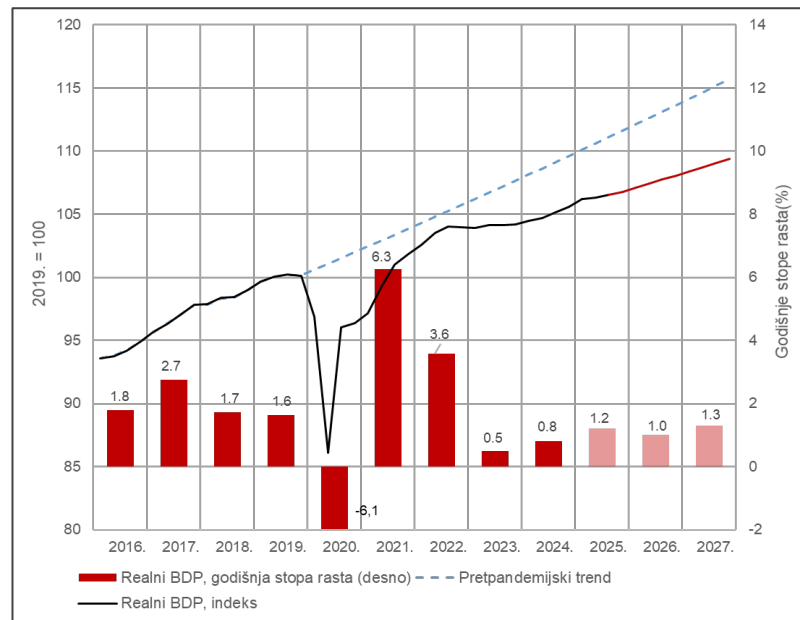
Gospodarska ekspanzija u Hrvatskoj uvelike je nadmašila pretpandemijski trend, za razliku od europodručja

Hrvatska i pretpandemijski trend

Napomena: HNB projekcija iz rujna 2025.
Izvori: DZS i HNB

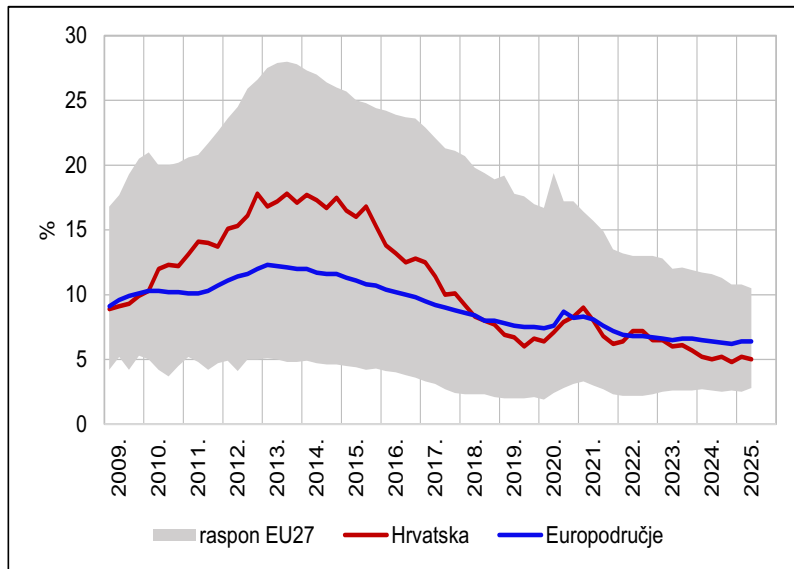
EA i pretpandemijski trend

Napomena: ESB projekcija iz rujna 2025.
Izvori: ESB

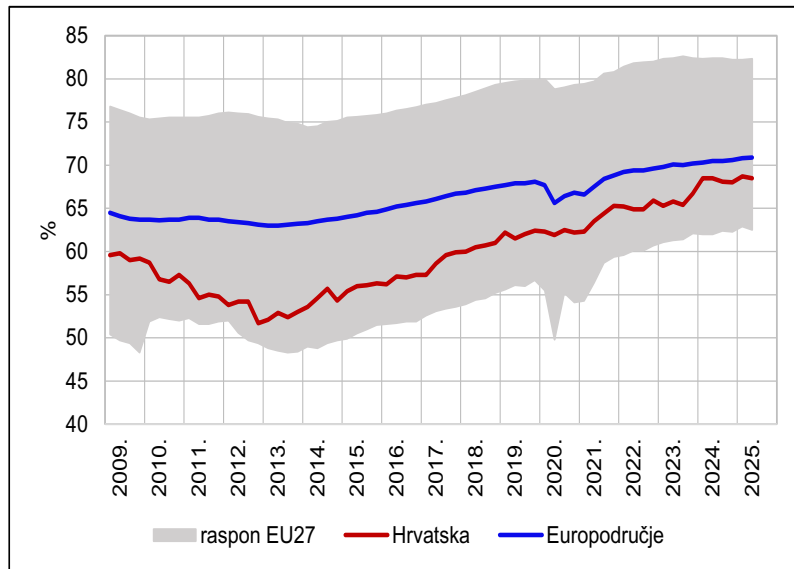
Nezaposlenost na povijesno niskim razinama u Hrvatskoj i europodručju, uz rastuće stope zaposlenosti

Stopa anketne nezaposlenosti

Napomena: Podaci se odnose na raspon stanovništva od 15 do 74 godine.
Izvor: Eurostat

Stopa zaposlenosti

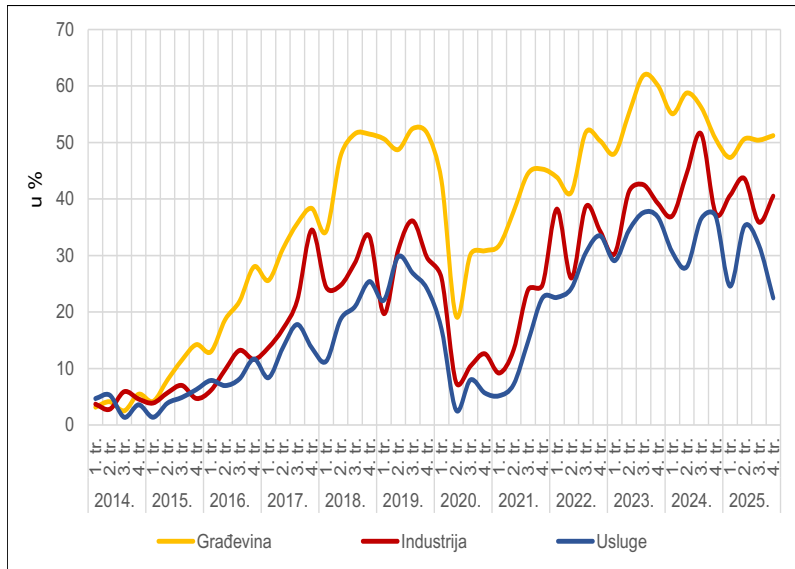

Napomena: Podaci se odnose na raspon stanovništva od 15 do 64 godine.
Izvori Eurostat

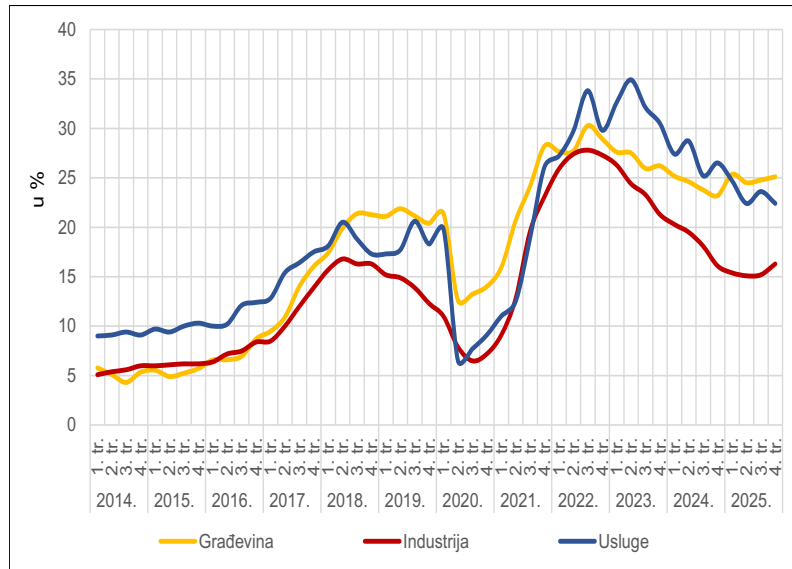
Potražnja za radom pritom nastavlja biti razmjerno snažna

Radna snaga kao ograničavajući faktor u poslovanju

Hrvatska

EA

Napomena: Podaci se odnose na pitanje: "Koји su vam trenutno glavni ograničavajući faktori u poslovanju?", iz Ankete o pouzdanju poduzeća i potrošača. Podaci za četvrto tromjesečje odnose se na listopad i studeni.

Izvor: EC.

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

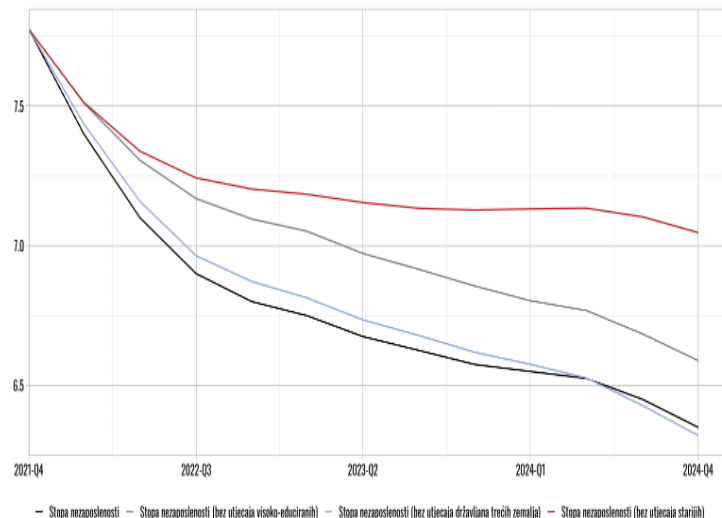
Socio-demografske promjene odražavaju se na kretanja stope nezaposlenosti – utjecaj dobi, stupnja obrazovanja i imigracije

Stopa nezaposlenosti i doprinosi stranih radnika, visokoobrazovanih radnika i starijih radnika

Hrvatska

EA

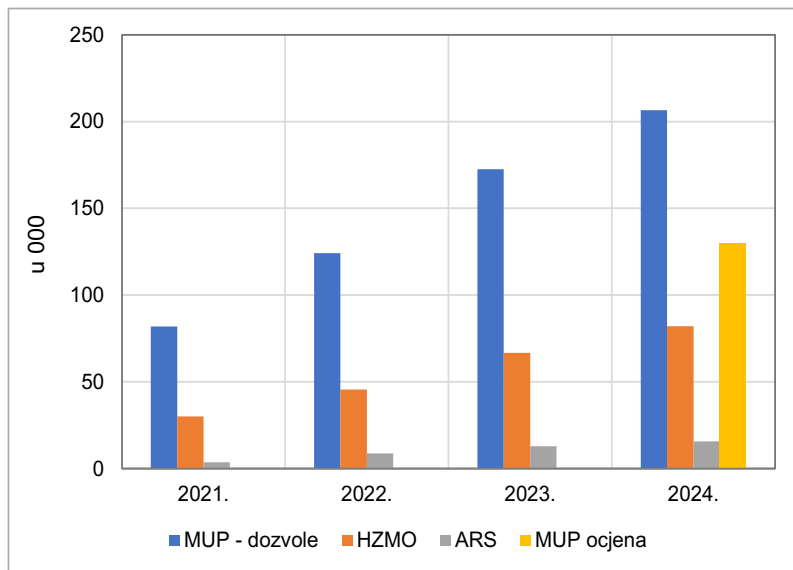

Napomena: Prikazano je koliko bi iznosila stopa nezaposlenosti kada bi razina visoko obrazovanih, starijih i stranih radnika (samo EA) ostala na razini četvrtog tromjesečja 2021. godine.

Izvori: Eurostat; Izračun HNB-a

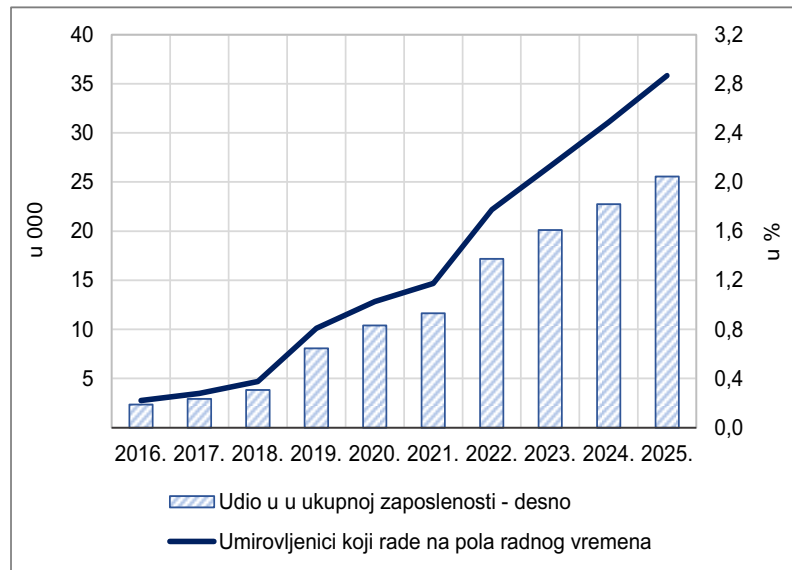
Višak potražnje za radom nastoji se namiriti zapošljavanjem stranaca i aktiviranjem ranije neaktivnih kategorija (umirovljenici)

Strani radnici u Hrvatskoj – različiti izvori

Izvori: HZMO; Eurostat; MUP; <https://n1info.hr/vijesti/nova-pravila-za-strane-radnike-bozinovic-kaze-da-je-cilj-zakonskih-izmjena-zastita-domacih-radnika-i-povratak-iseljenika/>

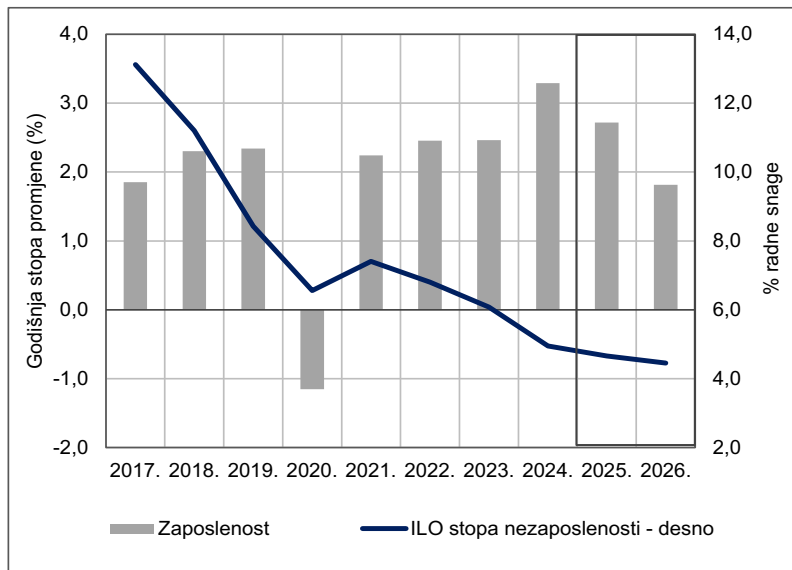
Umirovljenici koji rade na pola radnog vremena

Izvor: HZMO

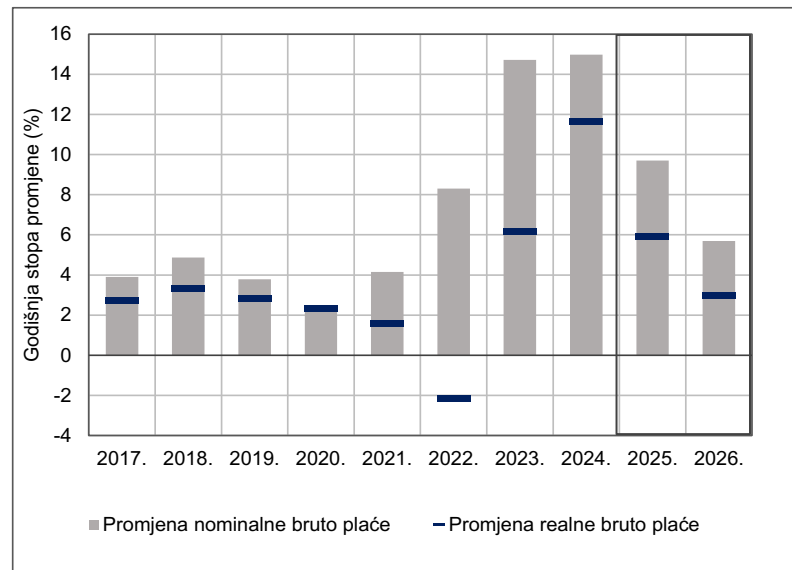
Očekuje se postupno usporavanje rasta zaposlenosti i plaća

Zaposlenost i anketna stopa nezaposlenosti

Izvori: HZMO; DZS; Projekcija HNB-a

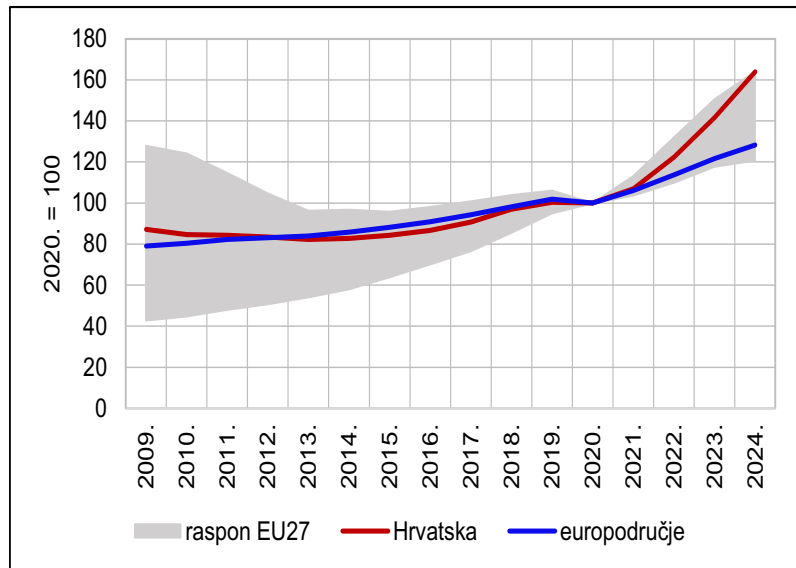
Nominalne i realne bruto plaće

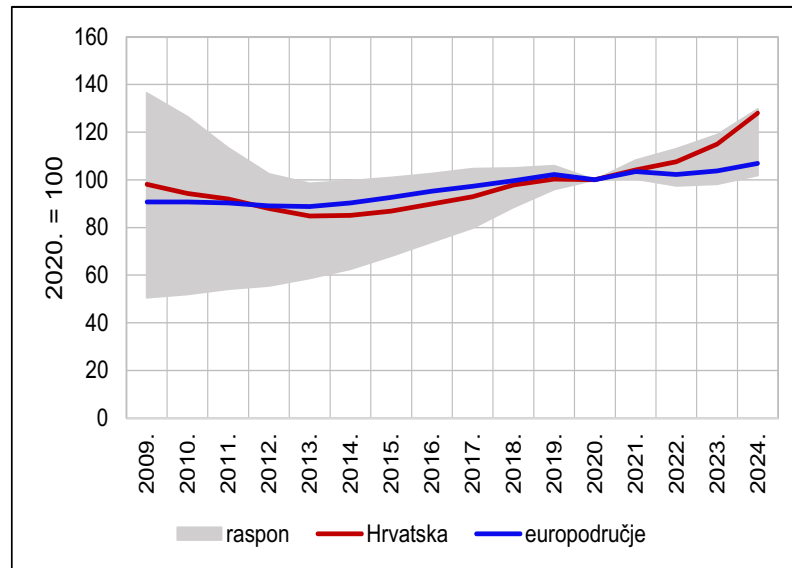
Izvori: DZS; Izračun HNB-a; Projekcija HNB-a

U uvjetima napetog tržišta rada, rast plaća u Hrvatskoj nakon Covid-19 pandemije znatno izraženiji nego u europodručju

Nominalne naknade isplaćene zaposlenicima

Realne naknade isplaćene zaposlenicima

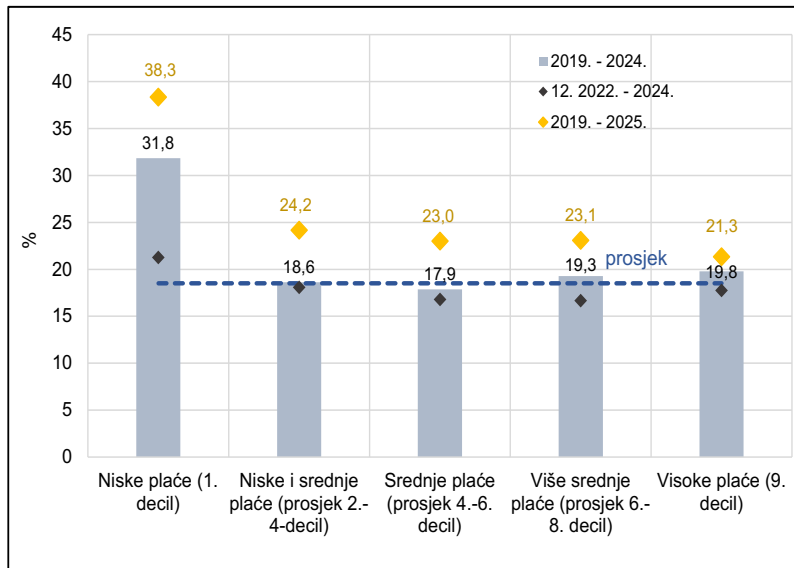

Napomena: Realne naknade su dobivene deflacioniranjem nominalnih naknada zaposlenika sa HIPC-om.

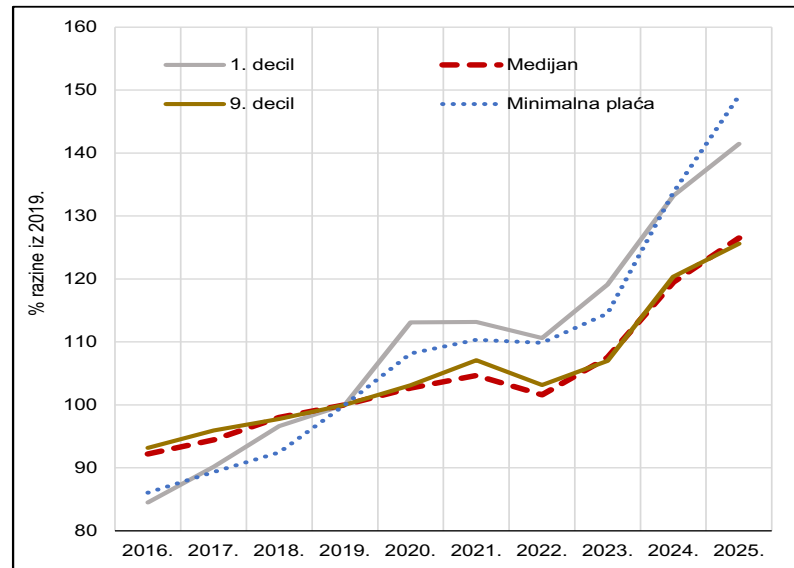
Izvori: Eurostat; izračun HNB

U usporedbi s 2019. godinom, rast plaća bio je široko rasprostranjen, pri čemu je najviše porasla kupovna moć najnižih plaća (1. decil) – rast minimalne plaće

Porast realne neto plaće po decilima, 2019. – 2024.

Realne neto plaće od 2016. do 2024. % razine iz 2019.

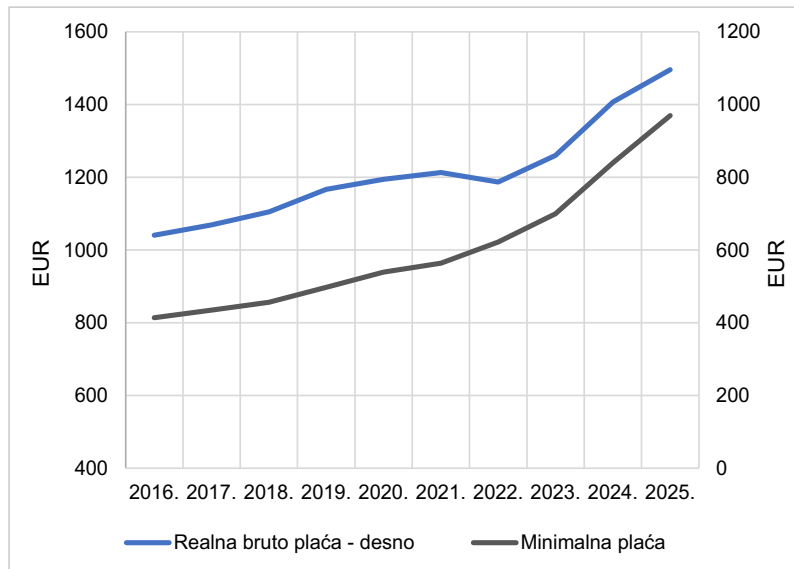

Napomene: Podaci za 2025. godinu odnose se na prosjek prvih deset mjeseci prema isplatnom načelu. Realne neto plaće dobivene su deflacioniranjem nominalnih neto plaća sa Indeksom potrošačkih cijena po dohodovnim decilima.

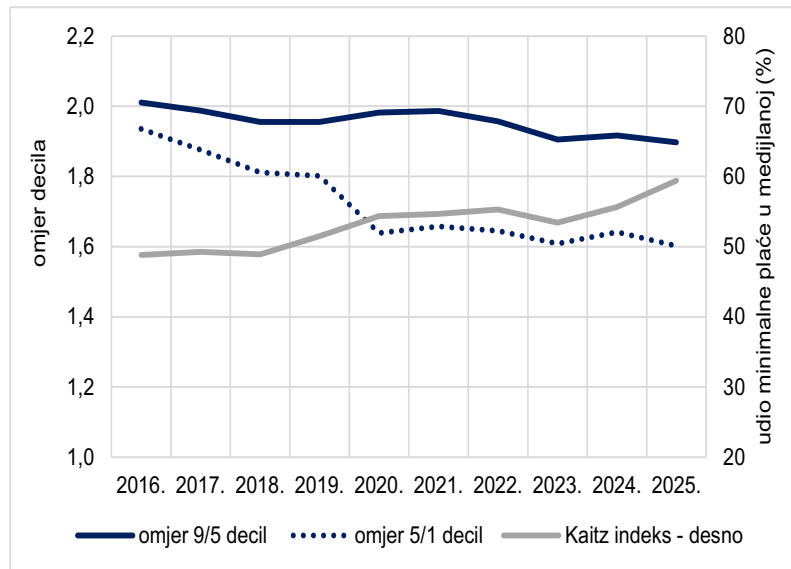
Izvori: DZS; HNB

Udio minimalne plaće u medijalnoj plaći porastao je s 49% u 2016. na 59% u 2025. godini (Kaitzov indeks)

Kretanje bruto minimalne plaće (€)

Dohodovna nejednakost i Kaitz indeks

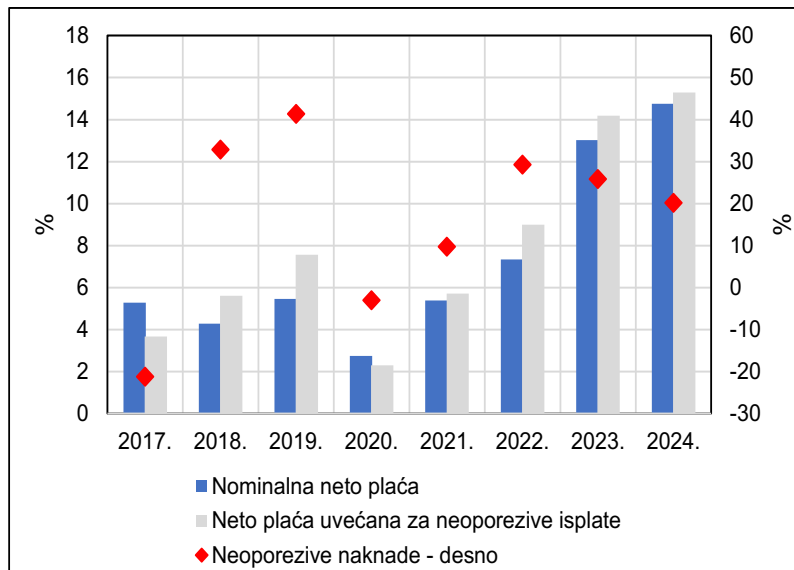

Napomene: Kaitz indeks mjeri udio minimalne plaće u medijalnoj. Realna bruto plaća u 2025. odnosi se na prvih devet mjeseci prema obračunskom načelu.

Izvori: DZS; Banić et al.(2025), mimeo

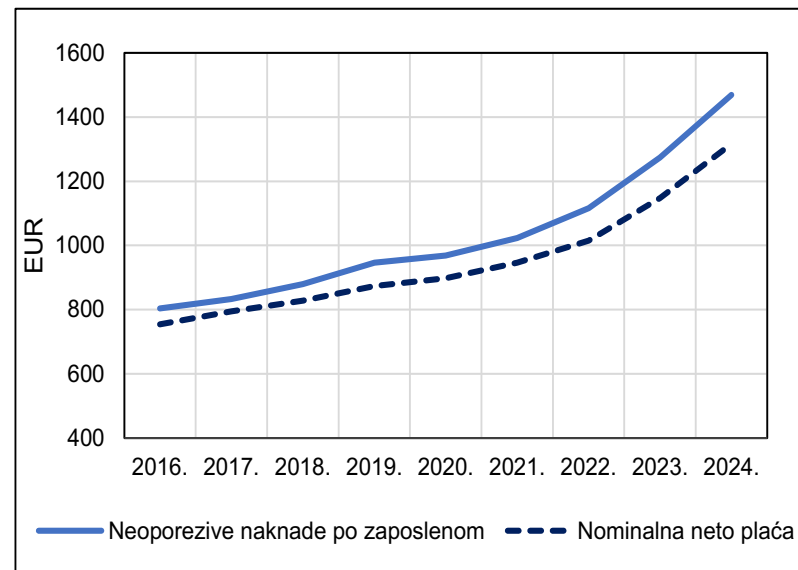
Kupovna moć zaposlenih dodatno uvećana znatnim isplatama neoporezivih naknada

Nominalne neto plaće u Hrvatskoj uvećane za isplatu neoporezivih naknada

Izvori: DZS; izračun HNB

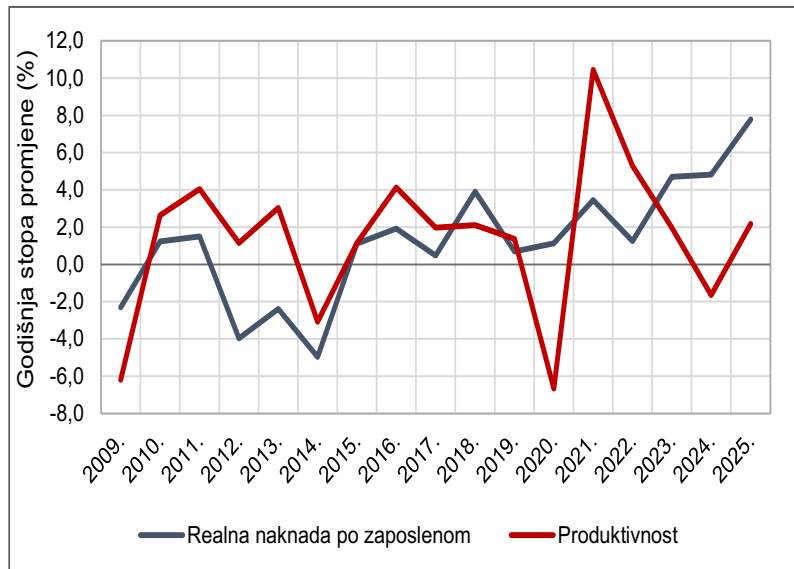
Neoporezive naknade po zaposlenom - neoporezivi dio

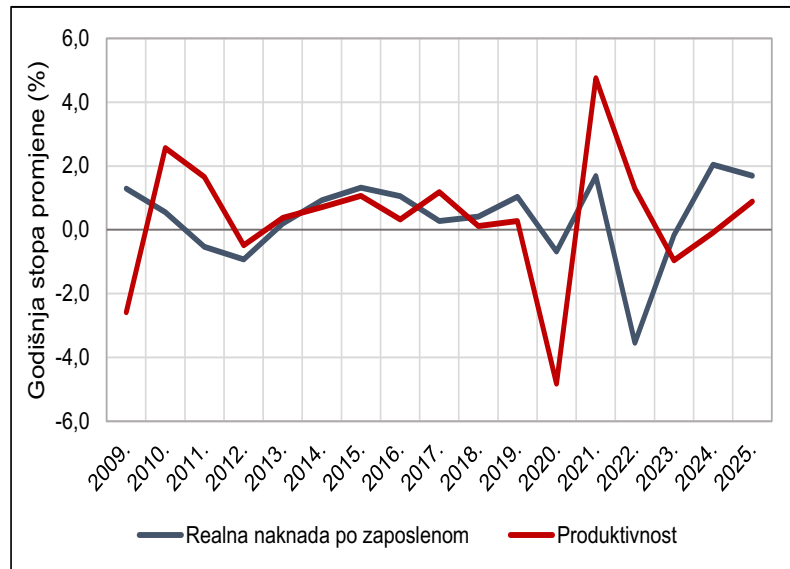
Izvori: DZS; izračun HNB

Veza između rasta plaća i produktivnosti rada...potisnuti rast produktivnosti u posljednje dvije godine

Hrvatska

EA

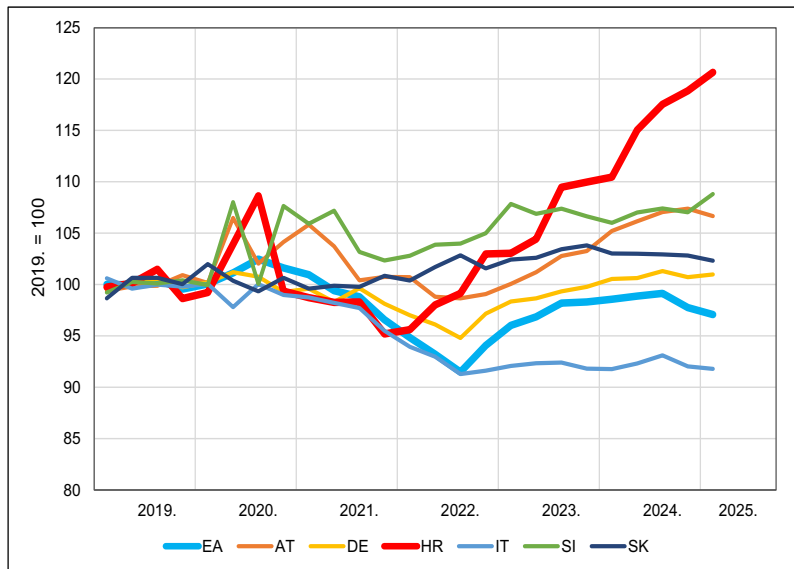

Napomena: Realne naknade su dobivene deflacioniranjem nominalnih naknada po zaposlenom sa HIPC-om. Podaci su zaključno sa drugim tromjesečjem 2025. godine.

Izvori: Eurostat; izračun HNB

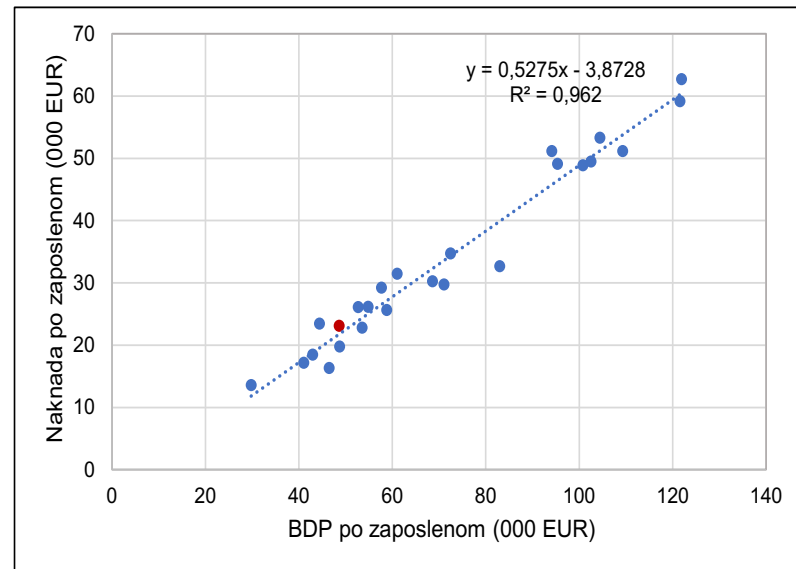
Što je rezultiralo rastom relativnih jediničnih troškova rada i gubitkom konkurentnosti; jačanje produktivnosti ključno je za dugoročni održivi rast plaća

Harmonizirani indeks konkurentnosti (JTR)

Izvori: Eurostat, ESB; izračun HNB-a

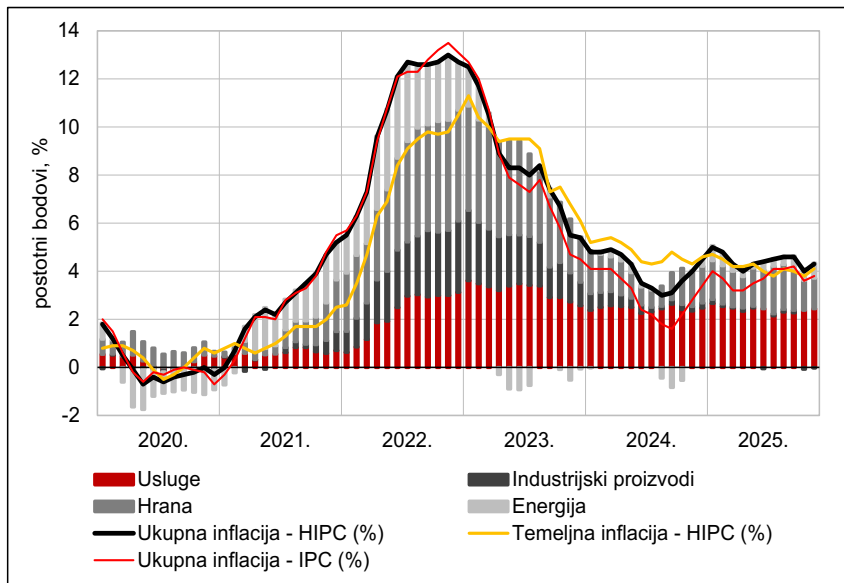
Odnos razine produktivnosti i plaća u EU (2024.)

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Inflacija u Hrvatskoj krajem godine niža nego na početku 2025., a u europodručju se inflacija kreće oko srednjoročnog cilja od 2%

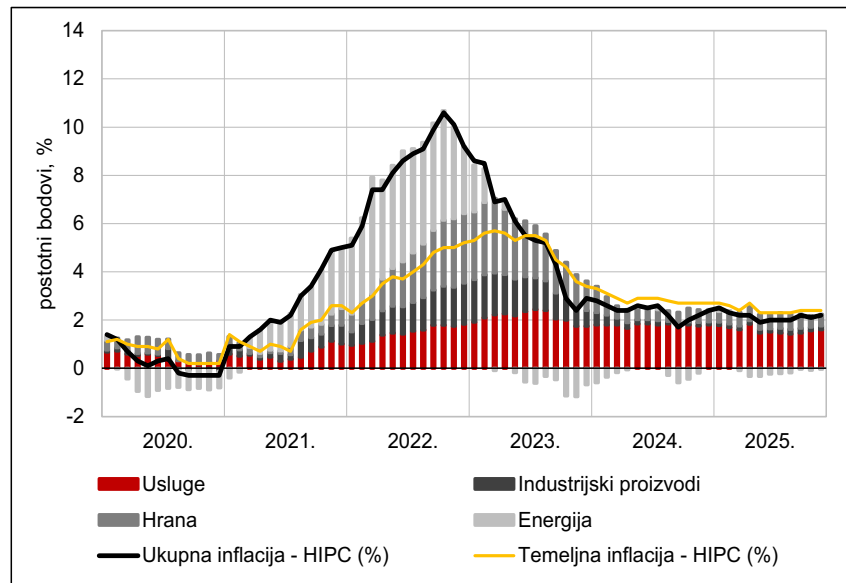
Godišnja stopa inflacije u Hrvatskoj
i doprinosi glavnih komponenata

Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana
Izvori: Eurostat, izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

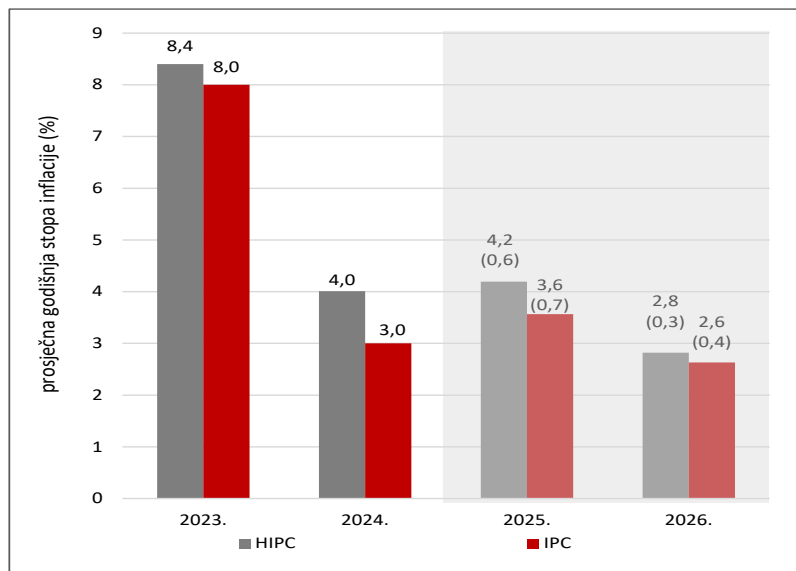
Godišnja stopa inflacije u europodručju
i doprinosi glavnih komponenata

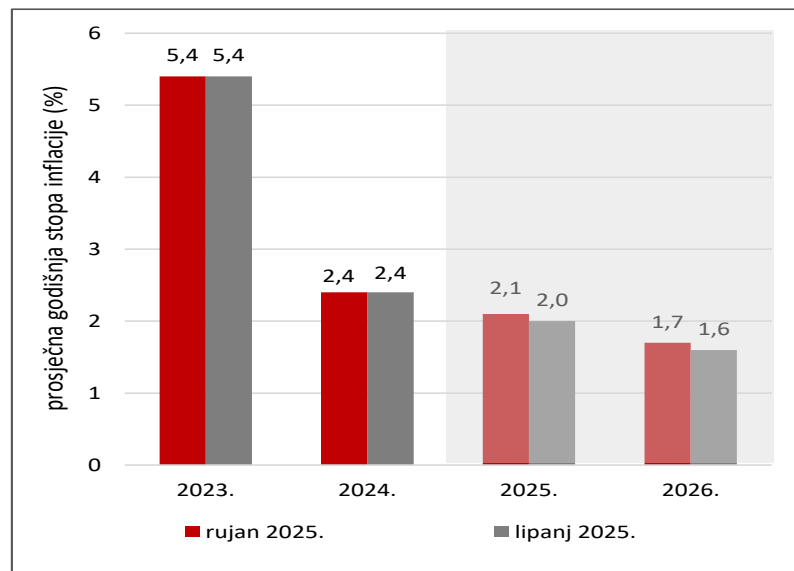
Napomena: Temeljna inflacija mjerena je harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena koji isključuje cijene energije, hrane, alkohola i duhana
Izvori: Eurostat, izračun HNB-a

Nakon ubrzavanja u 2025., inflacija u Hrvatskoj bi se u 2026. trebala usporiti uz smanjenje inflacijskog diferencijala u odnosu na prosjek europodručja

Projekcija inflacije u Hrvatskoj

Projekcija inflacije u europodručju

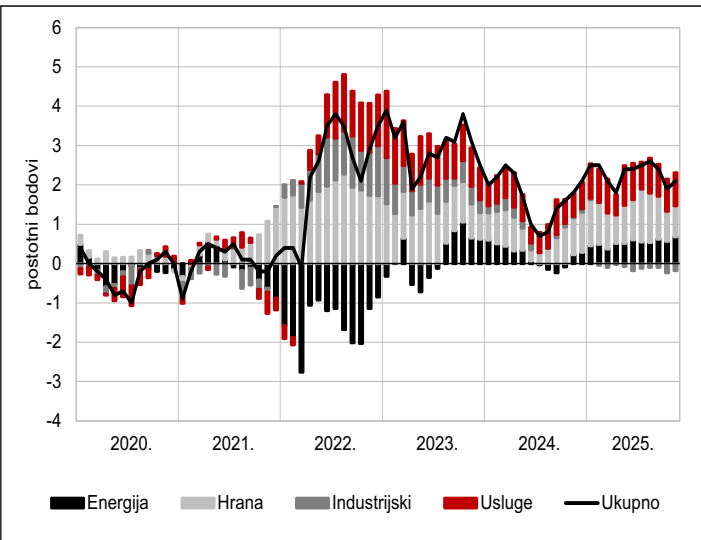

Napomena: Vrijednosti u zagradi označuju promjenu projekcije u odnosu na projekciju iz lipnja 2025.
Izvori: Eurostat, DZS, projekcija HNB-a

Izvori: Eurostat, projekcija ESB-a

Inflacijski diferencijal u odnosu na prosjek europodručja zbog cijena hrane, usluga i energije

Razlika između stopa ukupne inflacije i doprinosa glavnih komponenata ukupnoj inflaciji u Hrvatskoj i europodručju

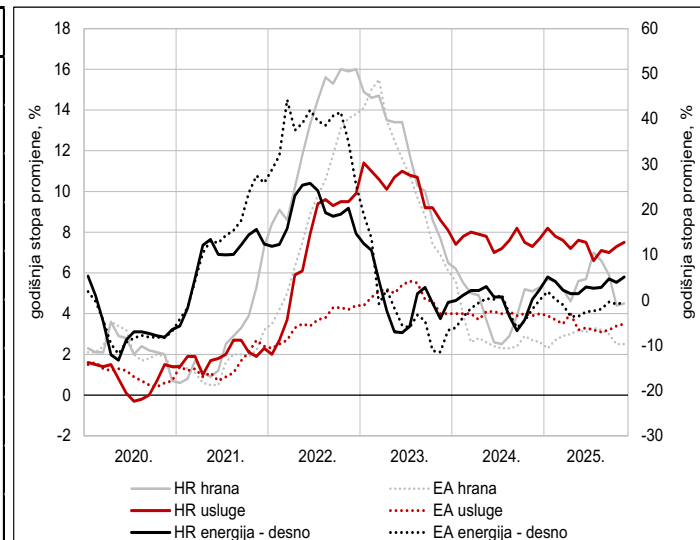
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Razlika između pondera glavnih komponenata u ukupnoj inflaciji u Hrvatskoj i europodručju

u %	HR	EA
Energija	12,3	9,4
Hrana	28,4	19,3
Prerađeni prehrambeni proizvodi	22,2	15,1
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	6,2	4,3
Temeljna inflacija	59,3	71,3
Industrijski proizvodi	26,8	25,6
Usluge	32,5	45,6
Ugostiteljske usluge	8,1	9,0
Usluge smještaja	4,1	2,4
Ostale usluge	20,3	34,3

Izvor: Eurostat

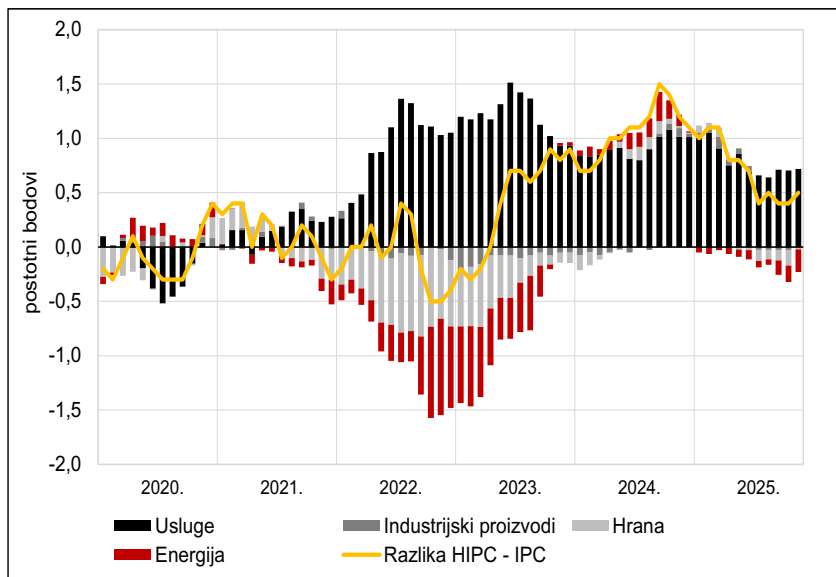
Stope inflacije u Hrvatskoj i europodručju

Izvor: Eurostat

Razlika između nacionalnog i harmoniziranog pokazatelja inflacije za Hrvatsku odražava razlike u strukturi potrošačke košarice stranaca i domaćih

Razlika između doprinosa glavnih komponenata ukupnoj inflaciji mjerenoj HIPC-om odnosno IPC-om

Napomena: Pozitivna (negativna) vrijednost označuje veći (manji) doprinos inflacije cijena određene komponente ukupnoj inflaciji mjerenoj HIPC-om u odnosu na inflaciju mjerenu IPC-om.

Izvori: Eurostat; DZS; izračun HNB-a

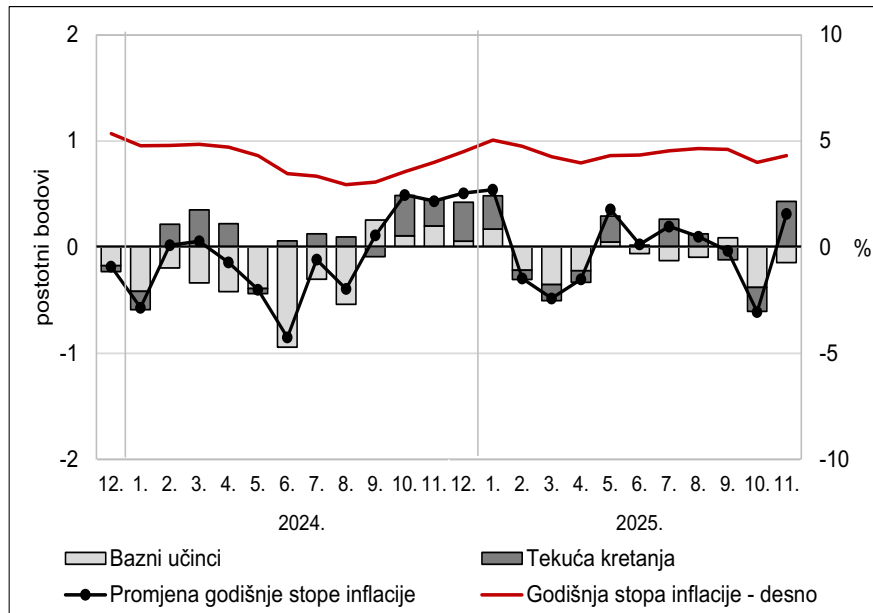
Struktura košarice dobara i usluga u harmoniziranom i nacionalnom pokazatelju inflacije u 2025. godini

u %	HIPC	IPC
Energija	12,3	15,8
Hrana	28,4	31,6
Prerađeni prehrambeni proizvodi	22,2	23,0
Nepreradeni prehrambeni proizvodi	6,2	8,6
Temeljna inflacija	59,3	52,5
Industrijski proizvodi	26,8	26,5
Usluge	32,5	26,0
Ugostiteljske usluge	8,1	4,4
Usluge smještaja	4,1	0,7
Ostale usluge	20,3	20,9

Napomena: U tablici su prikazani udjeli glavnih komponenata u ukupnom harmoniziranom i nacionalnom indeksu potrošačkih cijena. Hrana uključuje pića i duhan, a industrijski su proizvodi bez energije
Izvori: Eurostat, izračun HNB-a

Usporavanje godišnje stope ukupne inflacije u razdoblju od veljače do studenog 2025. zbog povoljnih baznih učinaka, a tekući pritisci su manji nego prethodne godine

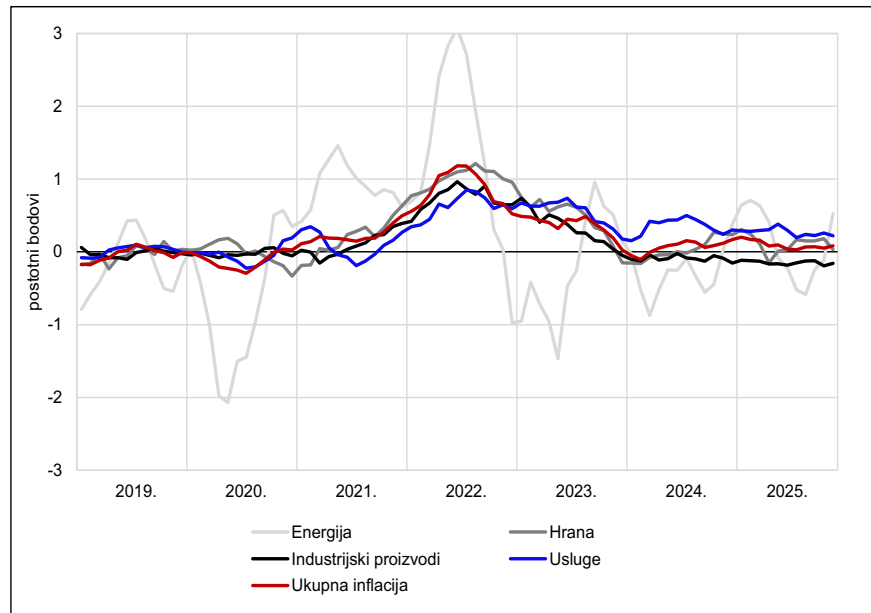
Doprinos baznih učinaka i tekućih kretanja promjeni godišnje stope inflacije

Napomena: Bazni učinci i tekuća kretanja prilagođeni su za uobičajena kretanja koje su relativno stabilna i ne utječu značajno na godišnju inflaciju. Izvori: Eurostat; izračun HNB-a (HNBlog, Kunovac i Luketina, 2024)

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

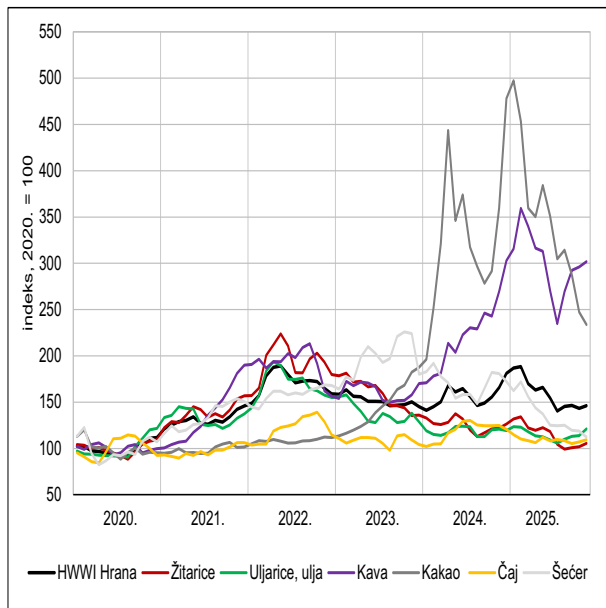
Odstupanja mjesečne stope promjene inflacije od uobičajenih kretanja

Napomena: Podaci se odnose na šestomjesečne pomične prosjeke doprinosa neuobičajenih kretanja mjesečnoj stopi promjene. Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Inflacijski pritisci su dijelom povezani s cijenama prehrambenih sirovina na svjetskom i europskom tržištu, koje se postupno prelijevaju na potrošačke cijene

HWWI indeks cijena hrane

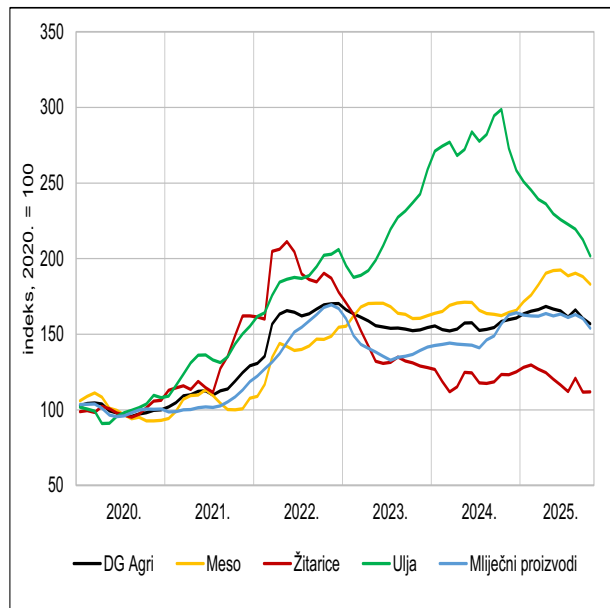

Napomena: Uljarice i ulja obuhvaćaju soju, sojino ulje, kokosovo ulje, palmino ulje, suncokretovo ulje, ulje sjemenarki.

Izvor: HWWI

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

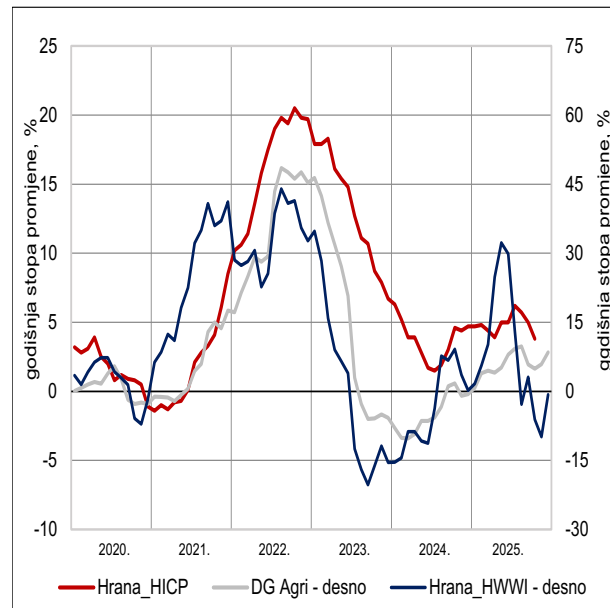
ESB indeks cijena hrane

Napomena: Ulje se odnosi na maslinovo ulje.

Izvori: European Commission's DG Agriculture and Rural Development; ESB

Cijene sirovina i inflacija cijena hrane

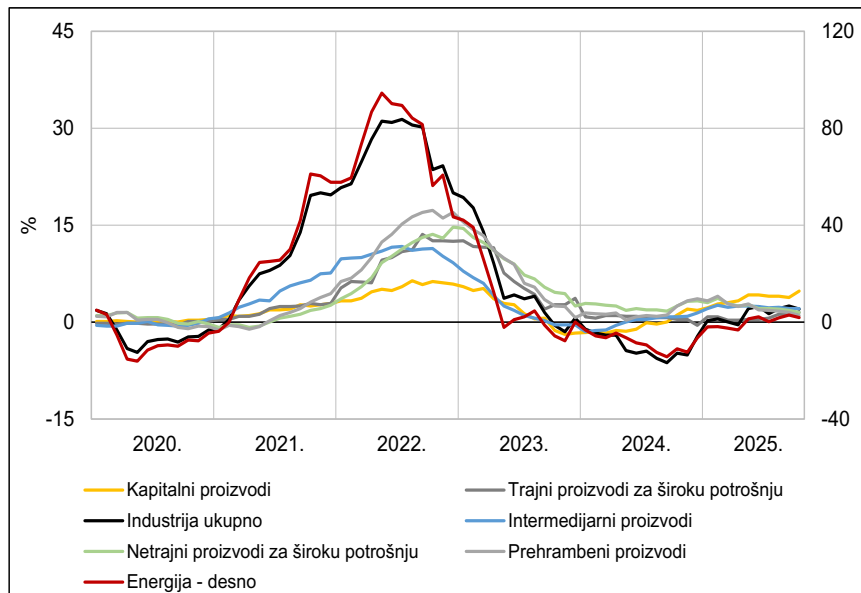

Napomena: HWWI i ESB indeks cijena hrane prikazani su s pomakom od 4 mjeseca.

Izvori: HWWI; ESB; izračun HNB-a

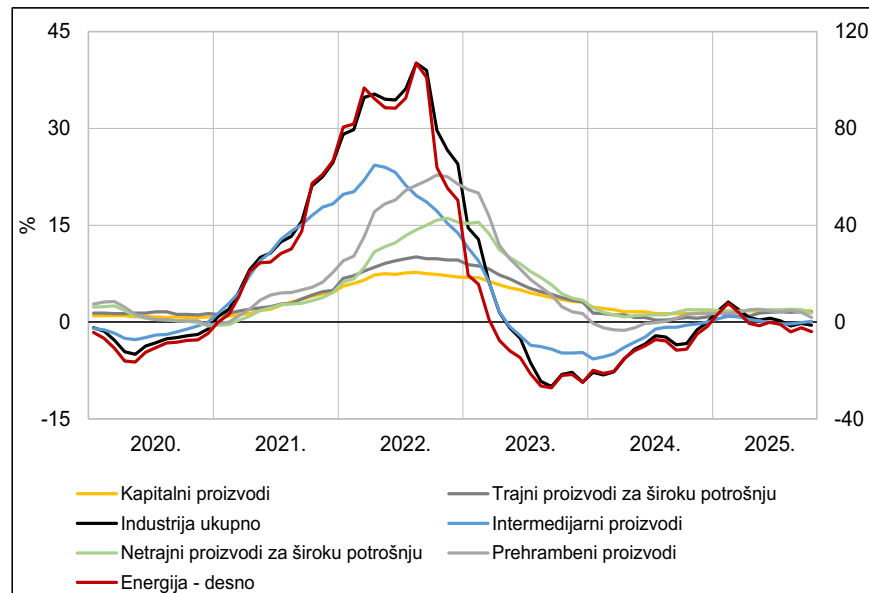
Krajem prošle i početkom tekuće godine u Hrvatskoj se ubrzao rast proizvođačkih cijena u prehrambenoj industriji, ali usporavanje u nastavku godine upućuje na popuštanje inflacijskih pritisaka

Inflacija proizvođačkih cijena u Hrvatskoj

Izvor: Eurostat

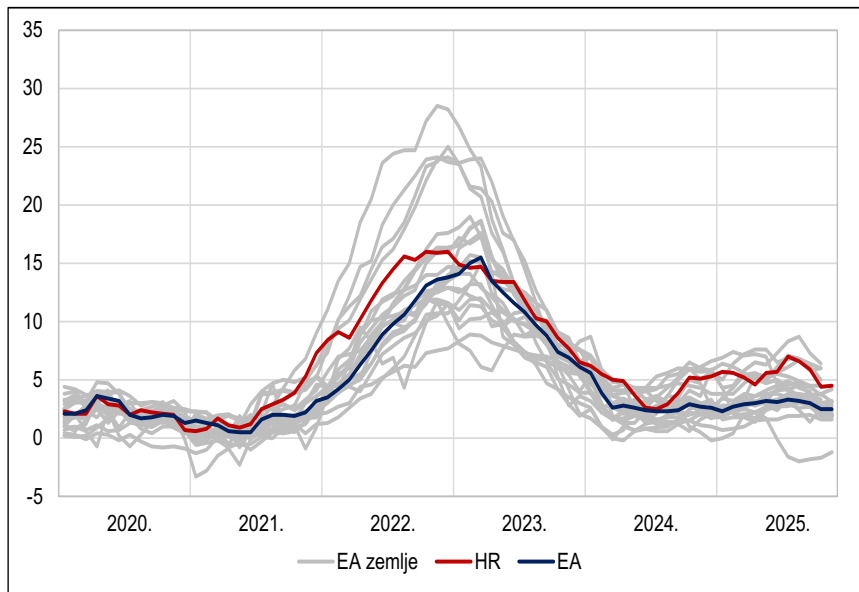
Inflacija proizvođačkih cijena u europodručju

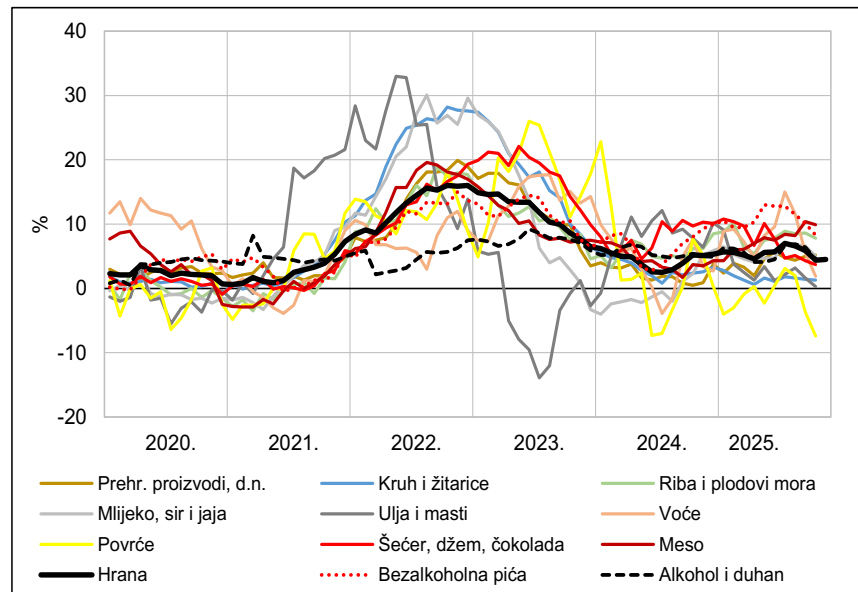
Izvor: Eurostat

Inflacija cijena hrane se snažno ubrzala u drugoj polovini 2024. i prvih sedam mjeseci 2025., ali su nakon toga pritisci na rast cijena hrane popustili

Inflacija cijena hrane (HIPC) u zemljama europodručja

Inflacija cijena potkomponenata hrane (HIPC) u Hrvatskoj

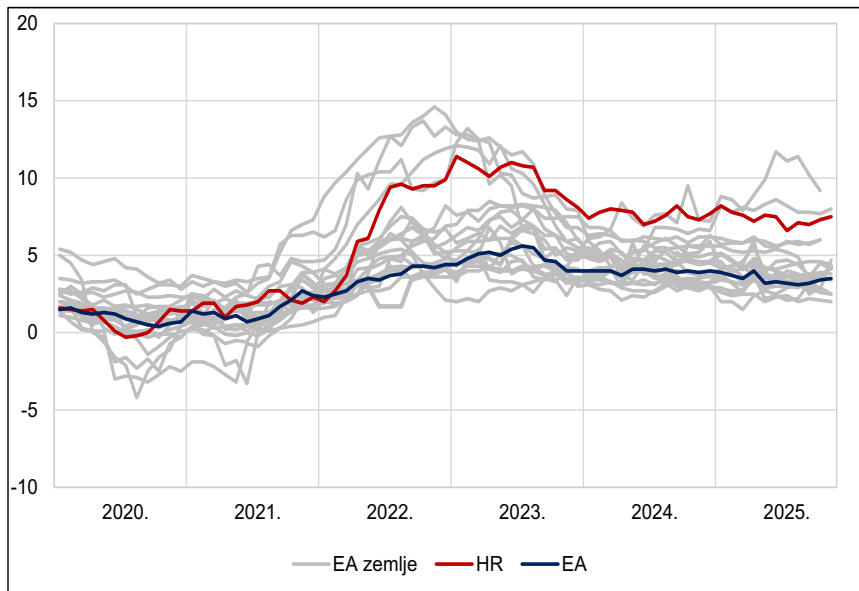

Izvor: Eurostat

Izvor: Eurostat

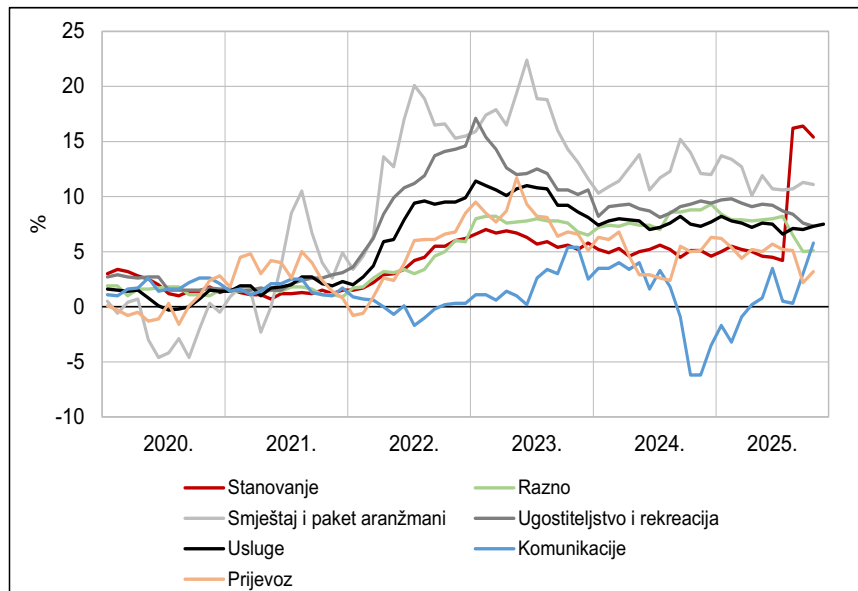
Inflacija cijena usluga je i dalje povišena

Inflacija cijena usluga (HIPC) u zemljama europodručja

Izvor: Eurostat

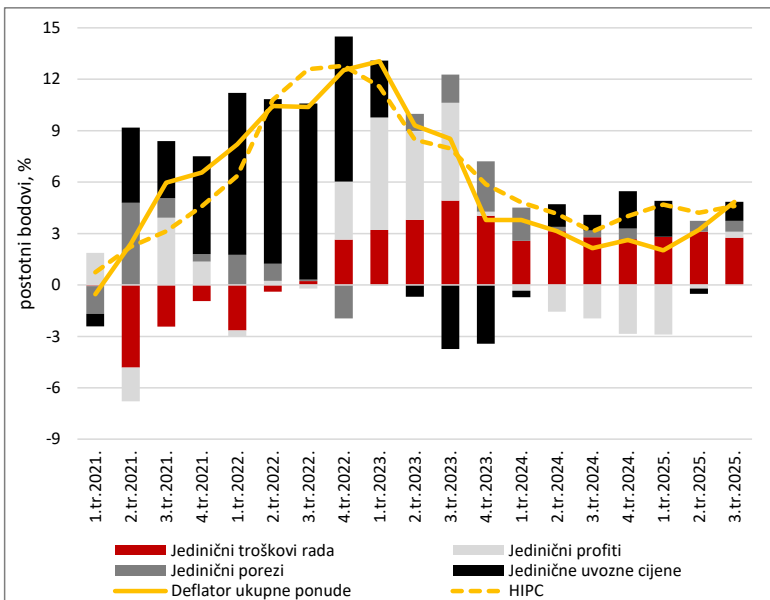
Inflacija cijena potkomponentata usluga (HIPC) u Hrvatskoj

Izvor: Eurostat

Od 2021. pokretači inflacije mijenjali su se kroz različite faze, a u najnovijem razdoblju dio pritiska proizlazi iz rastućih troškova rada

Dekompozicija deflatora ukupne ponude u Hrvatskoj

Izvori: Eurostat, izračun HNB-a

HRVATSKA NARODNA BANKA
EUROSUSTAV

Pokazatelji inozemnih i domaćih pritiska na cijene

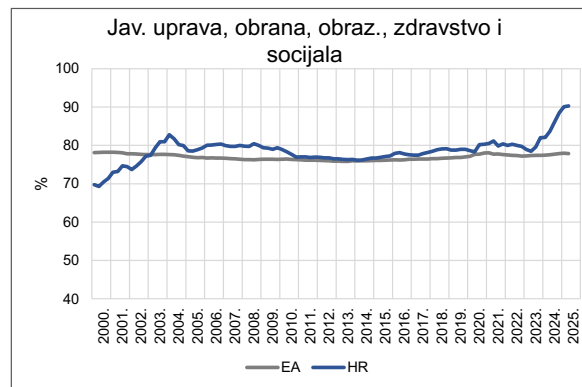
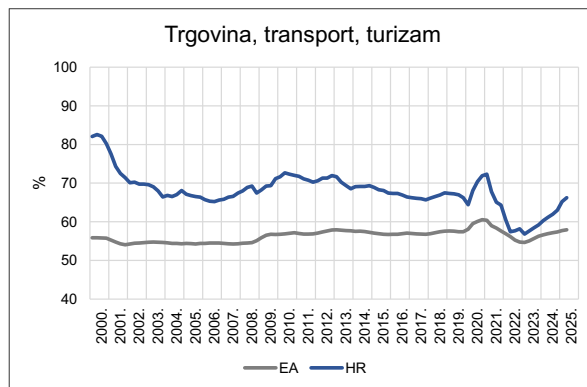
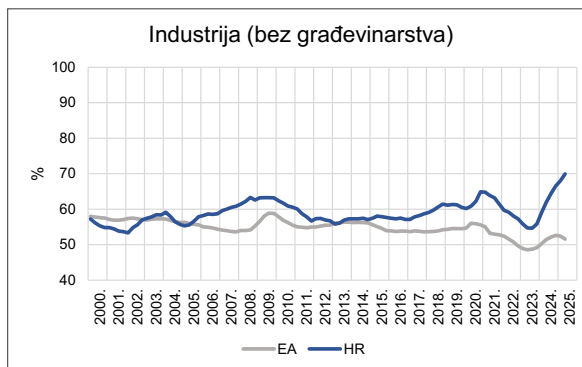
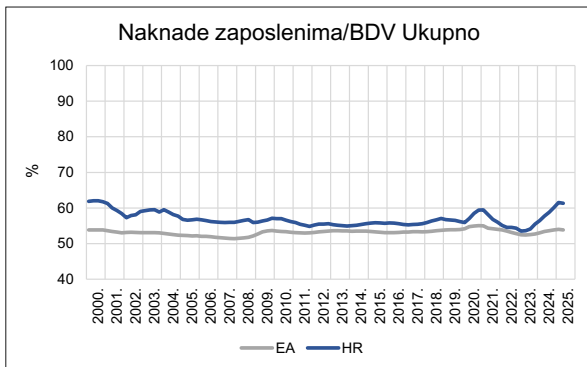
		2024.												2025.											
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Inozemni inflatomi pritisci	Potražnja europa područje																								
	PMI EA Composite																								
	ESI EA																								
	Cijene energenata i sirovina na svjetskom tržištu																								
	Sirova nafta Brent (USD/barel)* Prirodni plin (EUR/MWh)* Električna energija (EUR/MWh)* DG Agri* Industrijske sirovine (HWWI)*																								
Inozemni inflatomi pritisci	Konkurentnost																								
	Tečaj EUR/USD Indeks pritiska u globalnim lancima dobave (GSCPI)																								
Domaći inflatomi pritisci	Realna aktivnost i tržište rada																								
	Trgovina na malo*																								
	Stopa nezaposlenosti																								
	Nominalne neto plaće*																								
	Nedostatak radne snage																								
	Industrijska proizvodnja*																								
	Pouzdanje poduzeća u uslužnom sektoru																								
	Troškovi																								
	Proizvođačke cijene na domaćem tržištu*																								
	Intermedijarni proizvodi*																								
Inflacijska očekivanja	Energija*																								
	Kapitalni proizvodi*																								
	Trajni proizvodi za široku potrošnju*																								
	Netrajni proizvodi za široku potrošnju*																								
	Hrana*																								
Inflacijska očekivanja	Potrošači (12 mj. unaprijed)																								
	Poduzeća - industrija (3 mj. unaprijed)																								
	Poduzeća - usluge (3 mj. unaprijed)																								

* Godišnja stopa promjene

Napomena: Nedostatak radne snage omjer je stope slobodnih radnih mjesta i stope registrirane nezaposlenosti. Serije PMI EA Composite i ESI EA nakon standardiziranja korigirane su kako bi neutralna vrijednost bila prikazana bijelom bojom. Crvena (plava) boja označuje pozitivno (negativno) odstupanje vrijednosti u pojedinom mjesecu u odnosu na prosjek 2010. – 2024. (izražen brojem standardnih devijacija), pri čemu intenzitet nijanse boje upućuje na veličinu odstupanja naviše (naniže) u odnosu na prosjek.

Izvori: ESB; Eurostat; Bloomberg; NY Fed; HWWI; DZS; Ipsos; izračun HNB-a

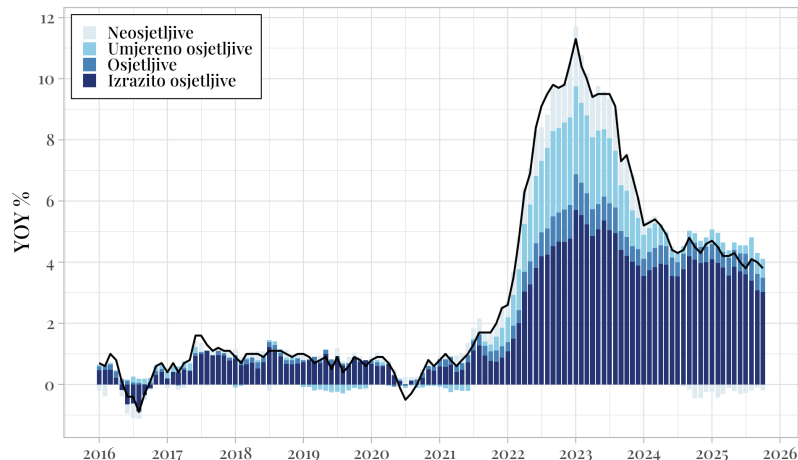
Porast udjela naknada zaposlenih u BDV-u iznad pretpandemijskih razina u većini djelatnosti

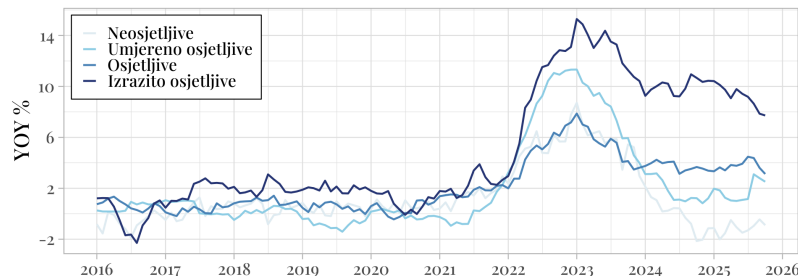
Izvor: Eurostat; izračun HNB-a

Temeljna inflacija i komponente osjetljive na plaće u Hrvatskoj

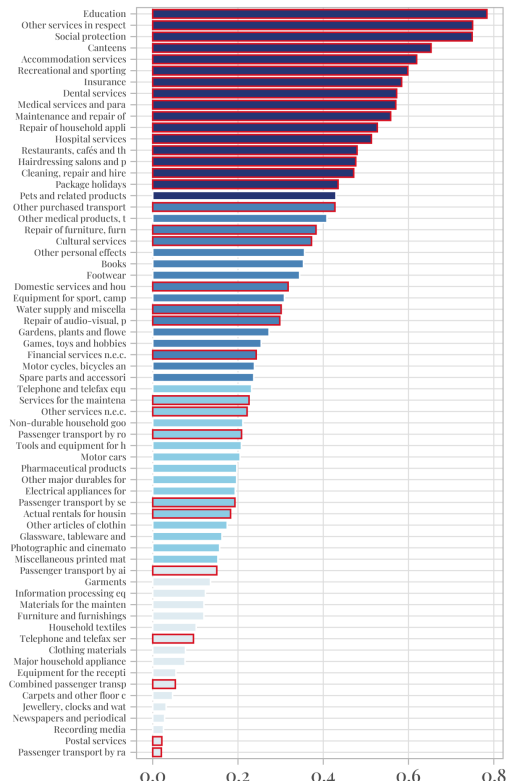
Doprinosi temeljnoj inflaciji

Indeksi

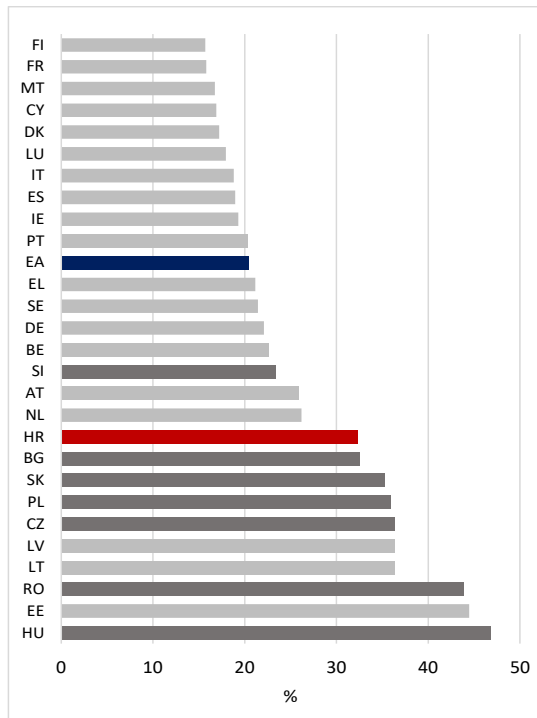
Klasifikacija

R2 iz regresije sa šest lagova plaća

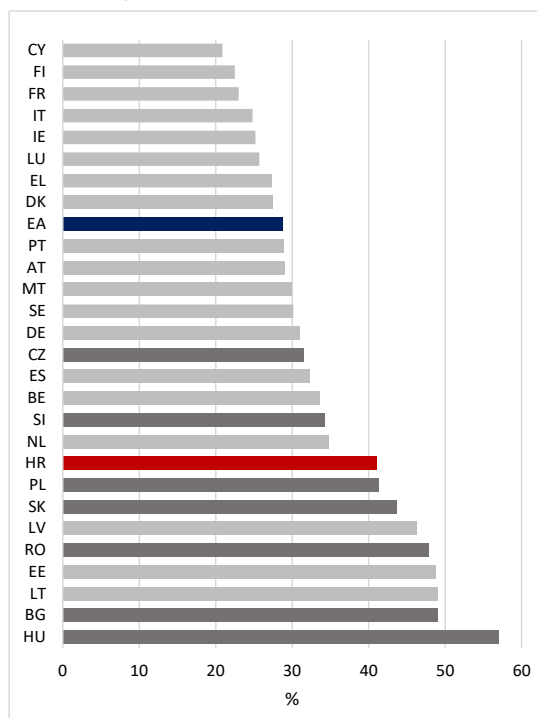
Ipak, od sredine 2021. kumulativni rast opće razine cijena u Hrvatskoj bio je među najnižima u skupini zemalja Srednje i Istočne Europe

Kumulativ ukupne inflacije od lipnja 2021. do listopada 2025.

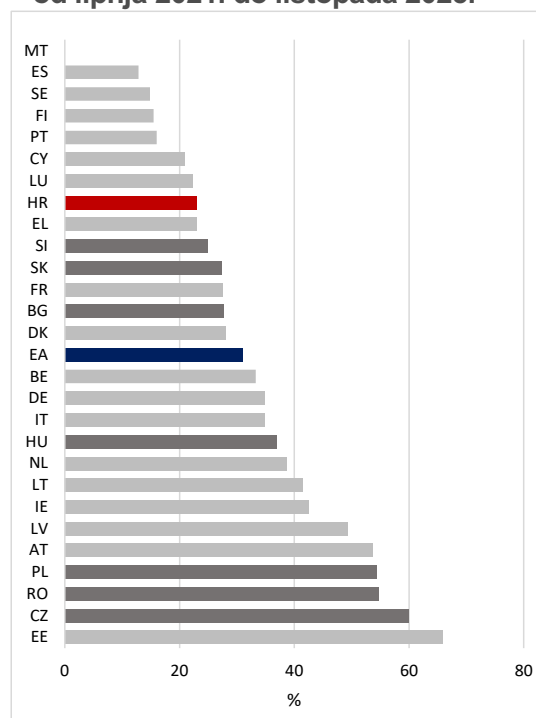
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Kumulativ inflacije cijena hrane od lipnja 2021. do listopada 2025.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

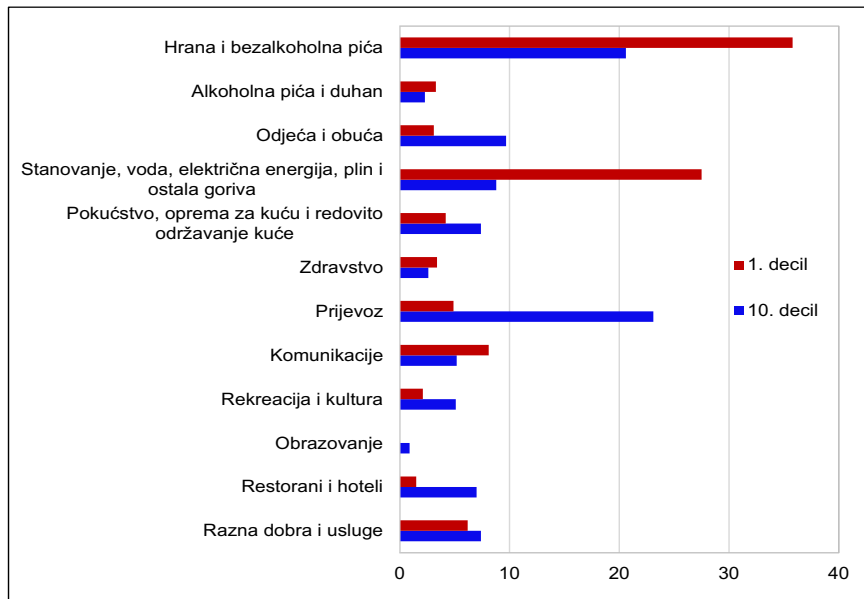
Kumulativ inflacije cijena energije od lipnja 2021. do listopada 2025.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

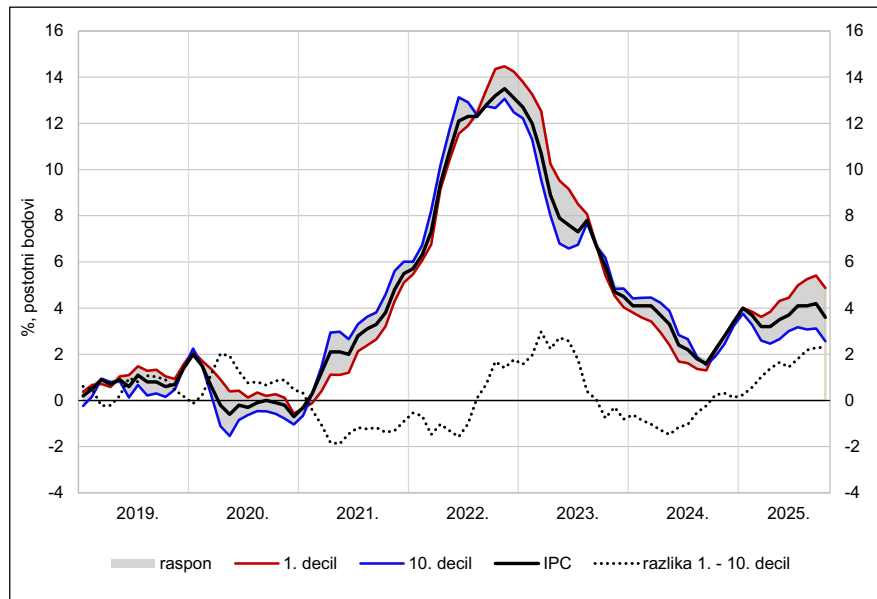
Inflacija po rashodnim decilima

Struktura potrošnje po rashodnim decilima,
2022., udio u košarici (%)

Izvor: DZS Anketa o potrošnji kućanstava

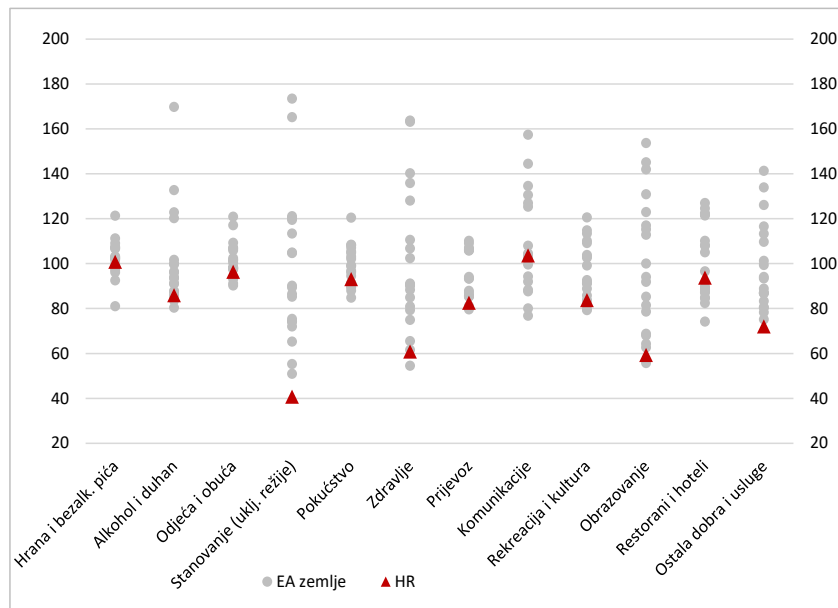
Inflacija po rashodnim decilima i razlika u stopi inflacije
kućanstava koja najmanje i kućanstava koja najviše troše

Izvori: DZS Anketa o potrošnji kućanstava; izračun HNB-a

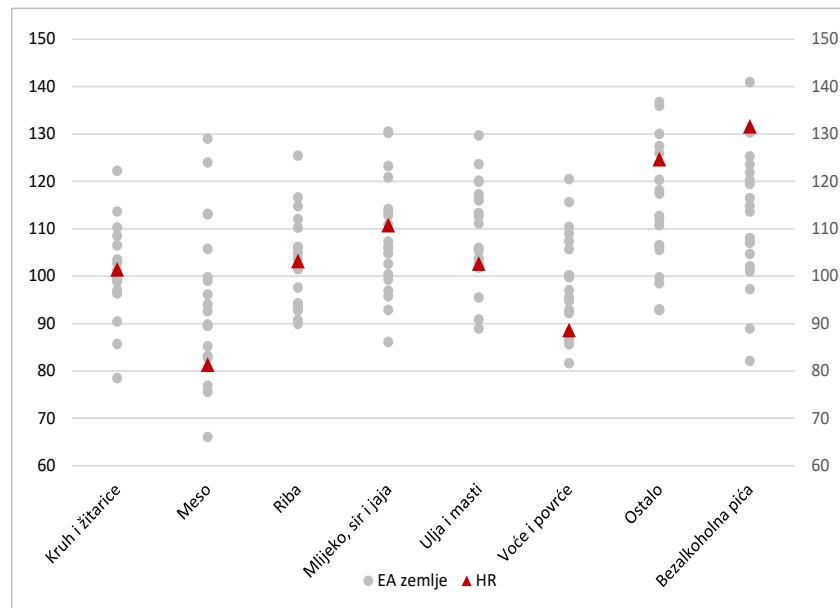
Konvergencija razine cijena – razina cijena u usporedbi s drugim zemljama europodručja

Razina cijena, 2024., EA = 100

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Razina cijena potkomponentata hrane, 2024., EA = 100

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

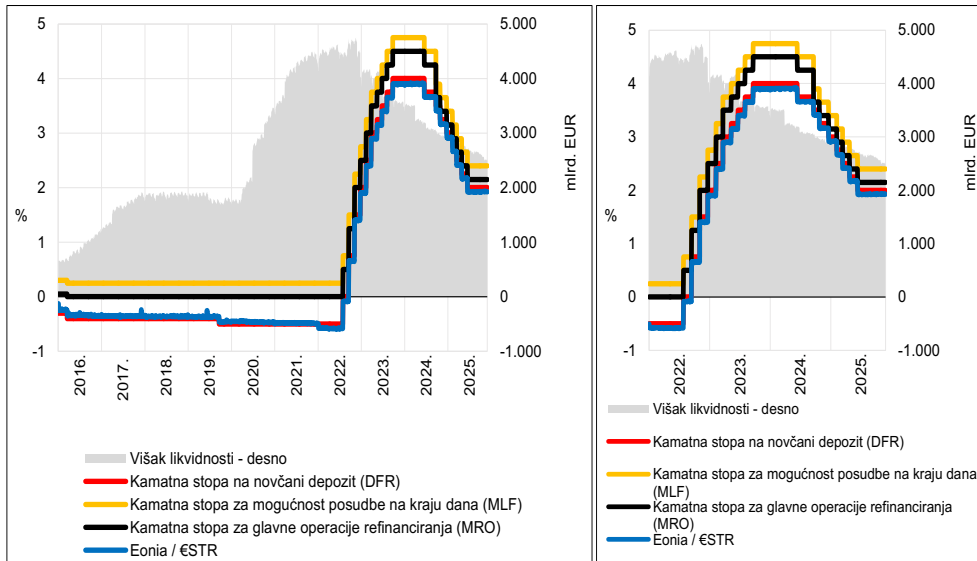
Strukturni činitelji koji utječu na kretanje cijena u dugom roku

	Činitelji koji potiču dezinflaciju	Činitelji koji potiču inflaciju
Cijene dobara	- Višak kapaciteta u Kini - Deglobalizacija - smanjenje inozemne potražnje za domaćim proizvodima i uslugama - Digitalizacija - jeftiniji ICT proizvodi - Digitalizacija - olakšana usporedba cijena i povećana konkurencija - Automatizacija - smanjenje troškova: učinkovitost, zamjena rada	- Geopolitičke napetosti potiču reorganizaciju globalnih lanaca vrijednosti i fragmentaciju globalne trgovine - Povećanje protekcionističkih barijera - Deglobalizacija - dovodi do viših cijena energije, rada i drugih proizvodnih troškova - Ograničena ponuda rada zbog starenja stanovništva može povećati pregovaračku moć radnika - Digitalizacija omogućava uspon tvrtki s velikom tržišnom moći (engl. <i>"superstar firms"</i>) - Digitalizacija - razvoj personaliziranih modela određivanja cijena - Klimatske politike i prijelaz na zeleniju energiju - viši troškovi u proizvodnji i logistici
Cijene usluga	- Globalizacija trgovine uslugama - Digitalizacija - jeftinije ICT usluge - Digitalizacija - lakša usporedba cijena i povećana i povećana konkurencija - Umjetna inteligencija, automatizacija i digitalizacija mogu povećati produktivnost i uvelike smanjiti troškove u sektoru usluga	- Veći prihodi i starenje stanovništva postupno pomiču potražnju prema uslugama - Ograničena ponuda rada zbog starenja stanovništva može povećati pregovaračku moć radnika - Digitalizacija omogućava uspon tvrtki s velikom tržišnom moći (engl. <i>"superstar firms"</i>) - Digitalizacija - razvoj personaliziranih modela određivanja cijena - Klimatske politike i prijelaz na zeleniju energiju - viši troškovi (energetski intenzivne usluge poput transporta)

Monetarna politika, kamatne stope i krediti

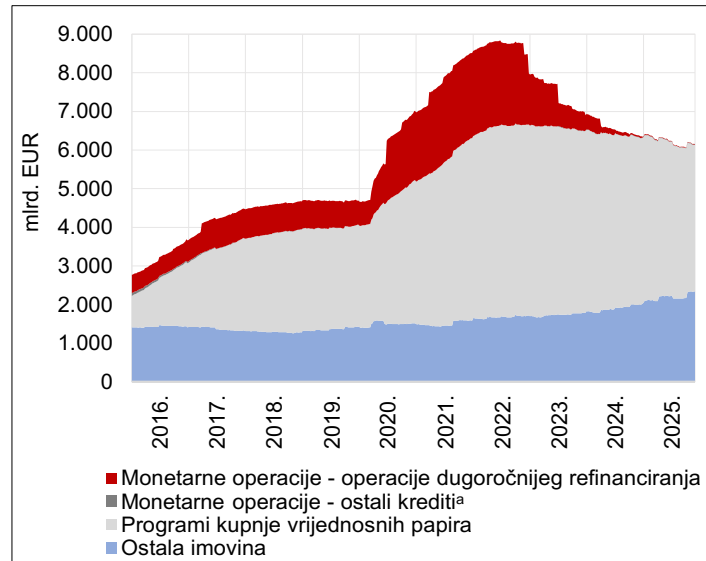
Ključne kamatne stope ESB-a smanjene za 200 baznih bodova u neutralno područje, rast vrijednosti zlata usporava smanjenje bilance Eurosustava

Ključne kamatne stope ESB-a

Napomena: DFR (engl. deposit facility rate); MLF (engl. marginal lending facility); MRO (engl. main refinancing operations). Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom €STR.
Izvor: ESB

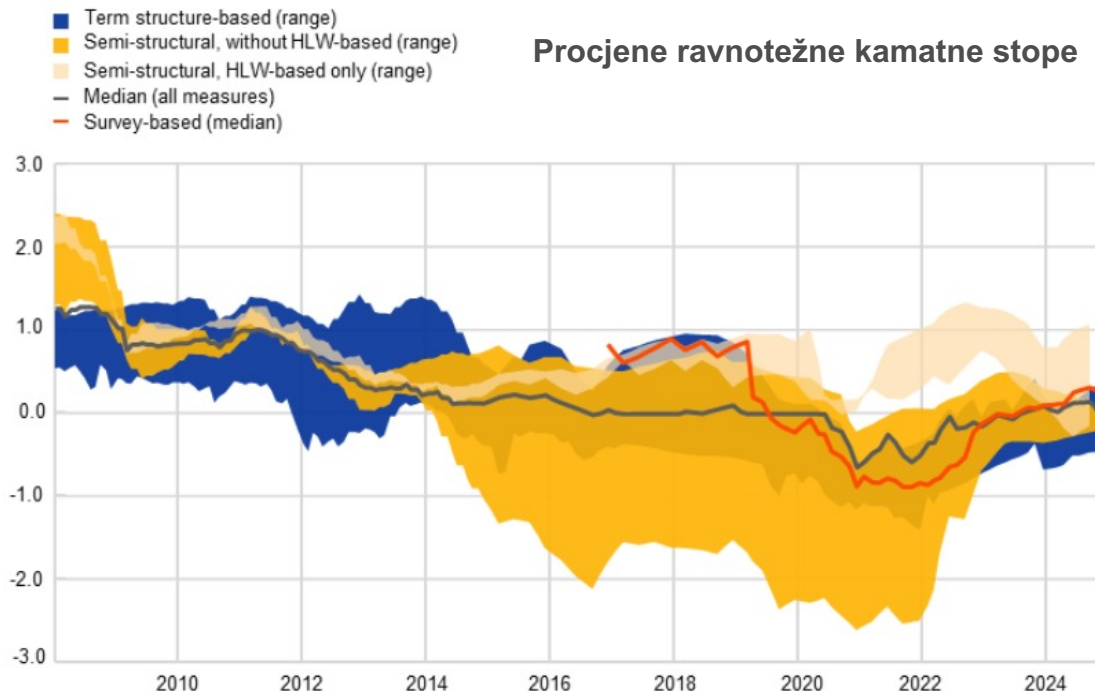
Bilanca Eurosustava

Napomena: Sivim i crvenim tonovima prikazane su monetarne stavke aktive bilance Eurosustava, a plavom nemonetarne. ^aOstali krediti uključuju: glavne operacije refinanciranja, obratne operacije fine prilagodbe, obratne strukturne operacije, mogućnost posudbe na kraju dana te kredite vezane uz poziv na uplatu marže.

Izvor: ESB

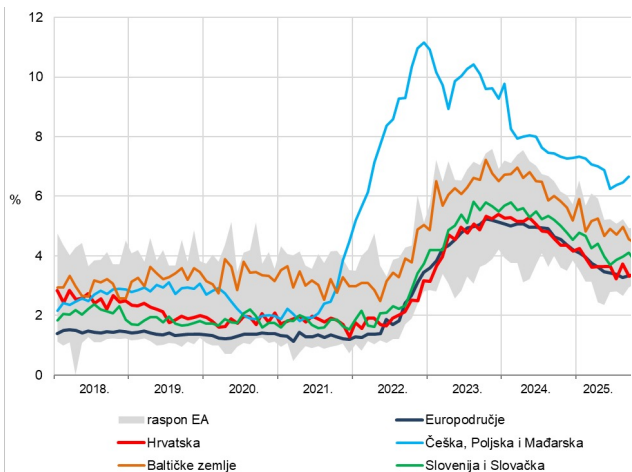
Koncept r^* je važan za središnje bankare, ali je ona neopaziva varijabla koju je nemoguće sa sigurnošću utvrditi (široki raspon)

Izvor: Brand, C.; Lisack, N. i Mazelis, F. (2025.), Natural rate estimates for the euro area: insights, uncertainties and shortcomings. ECB Economic Bulletin, Issue 1/2025.

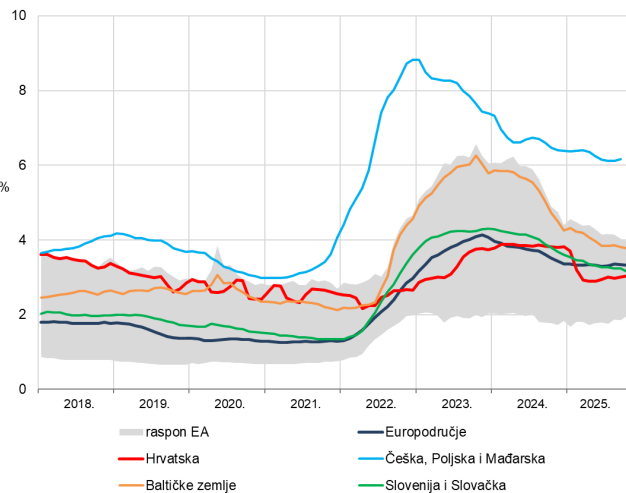
Kamatne stope na nove kredite poduzećima i stanovništvu u europodručju stabilizirale su se oko razina dosegnutih u prvom tromjesečju 2025.

Kamatne stope na nove kredite poduzećima

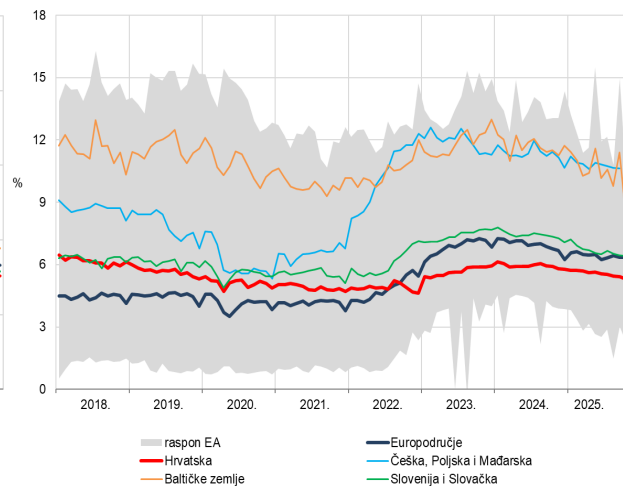
Izvor: ESB

Kamatne stope na nove stambene kredite stanovništvu

Izvor: ESB

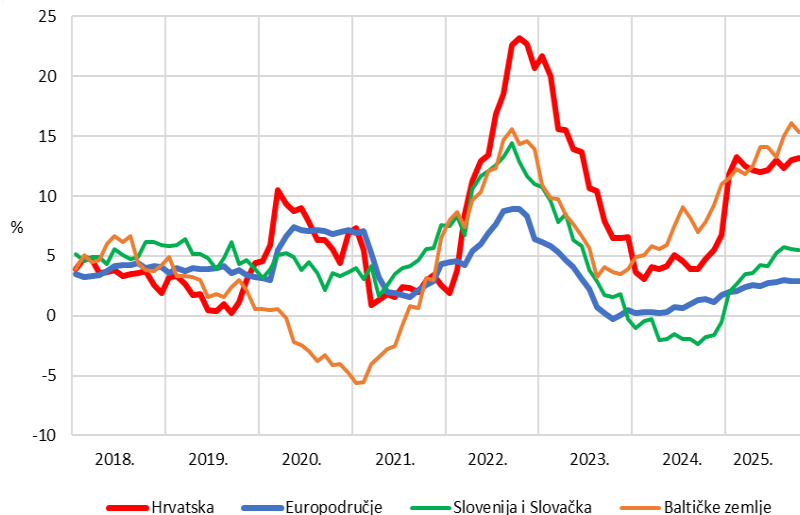
Kamatne stope na nove potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Izvor: ESB

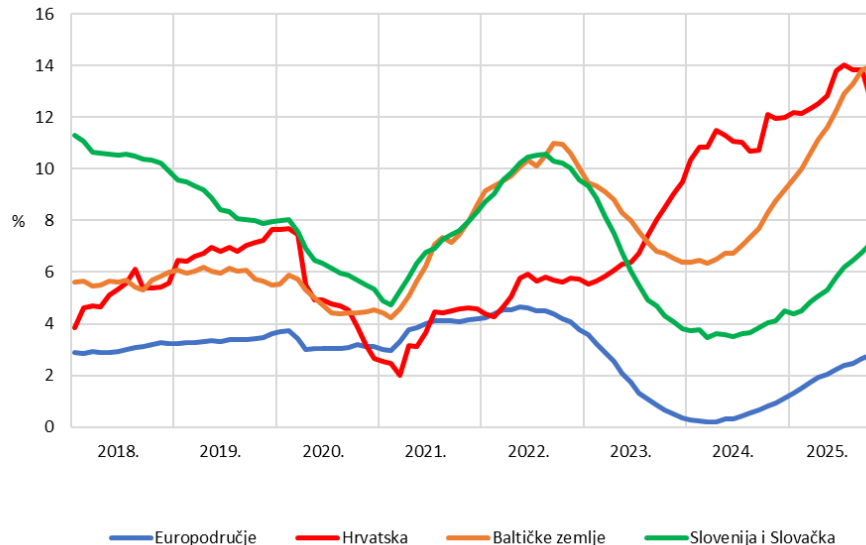
Kreditna aktivnost u europodručju postupno se oporavlja, dok u Hrvatskoj krediti snažno rastu uz naznake usporavanja rasta kredita stanovništvu

Krediti poduzećima
godišnja stopa promjene

Izvor: ESB.

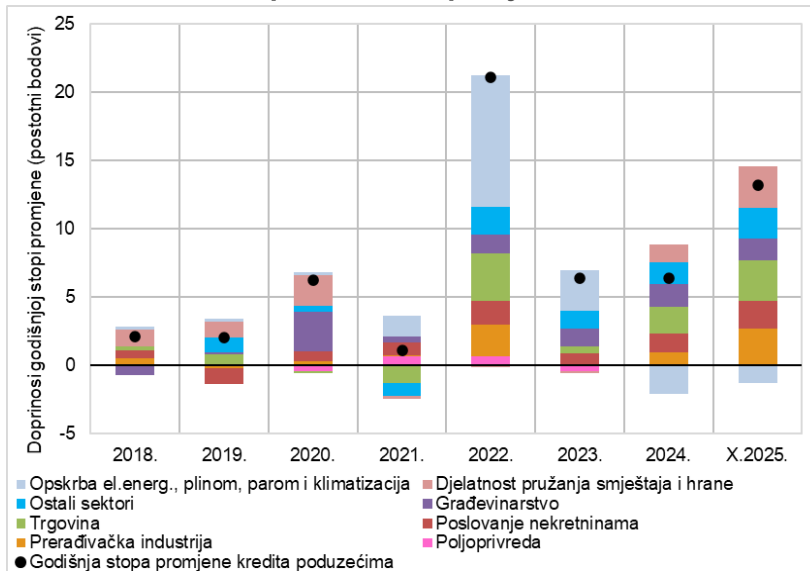
Kreditni stanovništvu
godišnja stopa promjene

napomena: Podaci za Hrvatsku nisu prikladni za učinak pripajanja Erste Čarš Cluba. Izvor: ESB.

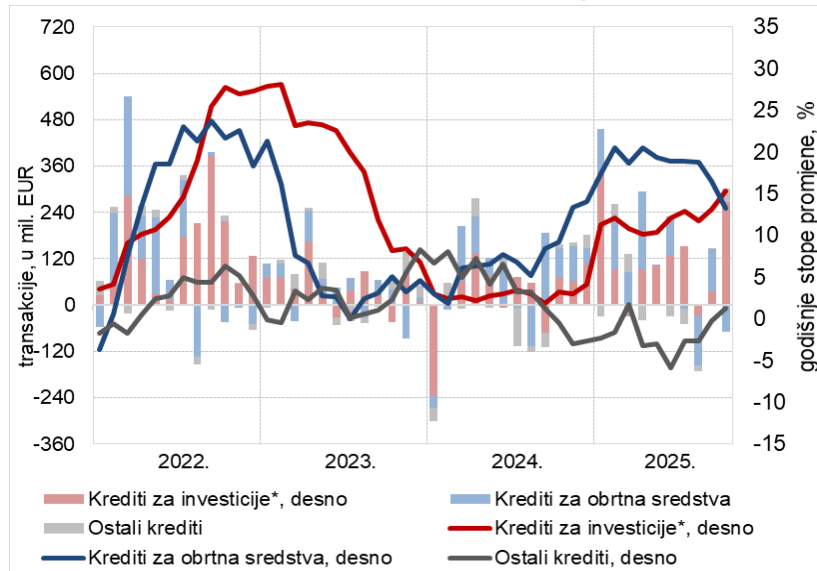
U Hrvatskoj rastu kredita poduzećima u 2025. najviše pridonose krediti za investicije, a od djelatnosti ističu se prerađivačka industrija, trgovina i pružanje usluge smještaja i hrane

Kreditu poduzećima po djelatnostima

Izvor: HNB

Kreditu poduzećima prema namjeni

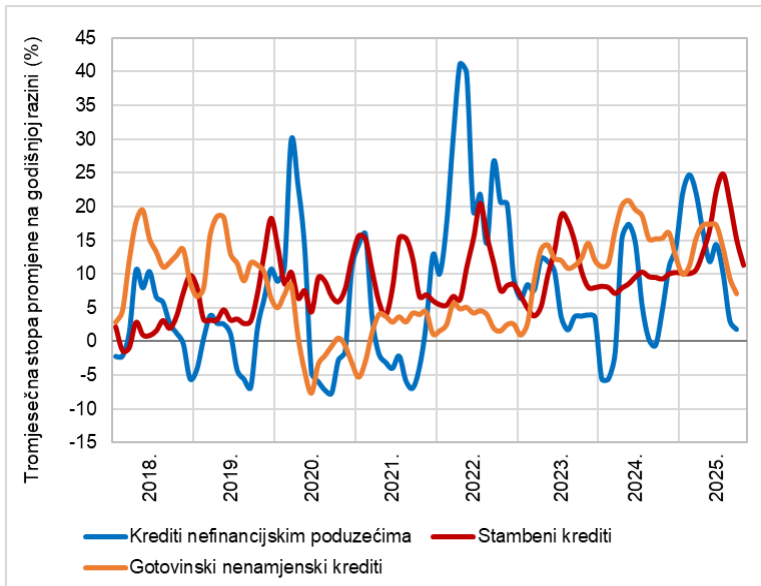

Napomena: Krediti za investicije uključuju sindicirane kredite, kredite za investicije u užem smislu, kredite za građevinarstvo, kredite za turizam i kredite za poljoprivredu.

Izvor: HNB

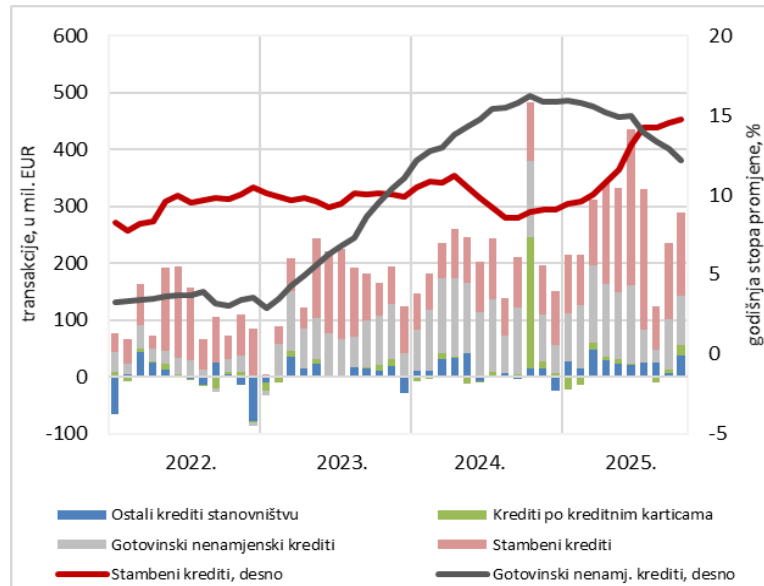
Dinamika rasta kredita stanovništvu slabija je nego u mjesecima kada se stanovništvo pojačano zaduživalo u uvjetima "akcijskih" kamatnih stopa uvedenih uoči najave makrobonitetnih mjera

Zamah (moment) kredita poduzećima i stanovništvu

Izvor: HNB

Kreditni stanovništvu prema instrumentima

Napomena: Transakcije se odnose na iznos novoodobrenih kredita (prvi put odobreni krediti) umanjeno za otplate postojećih kredita te djelomično prodaje kredita.

Izvor: HNB

Rane procjene učinaka ograničavanja kriterija kreditiranja

- Pad udjela visokorizičnih kredita ($DSTI > 40\%$ za nestambene, $DSTI > 45\%$ za nestambene):
  - 31% u 2. tr. 2025. → 18% u 3. tr. 2025. za stambene kredite*
  - 28% → 10% za nestambene kredite u istom razdoblju
- Pad udjela stambenih kredita s visokim LTV omjerom ($LTV > 90\%$) u istom razdoblju
  - 30% → 19%*
- Usporio je zamah kredita, no rano je za pouzdanu i potpunu kvantifikaciju zbog učinka ranijeg ugovaranja i sezonskih učinaka
  - stambeni: 23% u lipnju 2025. na 12% u listopadu
  - nestambeni: 17% na 7% u istom razdoblju

Napomena: *prosjeck za treće tromjesečje 2025. odnosi se na skup stambenih kredita ugovorenih i isplaćenih nakon 1.7.2025., odnosno na one na koje se primjenjuju odredbe Odluke o kriterijima kreditiranja potrošača.

Zaključna razmatranja

- Domaće gospodarstvo nastavlja razmjerno snažno rasti
- Tržište rada u Hrvatskoj je i dalje snažno, no očekuje se postupno usporavanje rasta zaposlenosti i plaća
- Važnost tržišta rada za monetarnu politiku, posebno kroz utjecaj troškova rada na inflaciju
- Na kretanje plaća utječe i način određivanja plaća (eng. *wage-setting*), uključujući stupanj i raširenost kolektivnog pregovaranja
- Veza između inflacije i plaća je dvosmjerna, a korelacija među njima ovisi o prevladavajućem makroekonomskom okružju (razmjerno visoka i pozitivna u uvjetima snažne potražnje)
- Dugoročno inflacija će ovisiti o cijelom nizu faktora koji utječu na cijenu dobara i usluga

Hvala na pozornosti!